

Jaroslav Hašek

Jaroslav Hašek

1883-1923

BUNDESKANZLERAMT ÖSTERREICH
KUNST

Státní fond kultury ČR

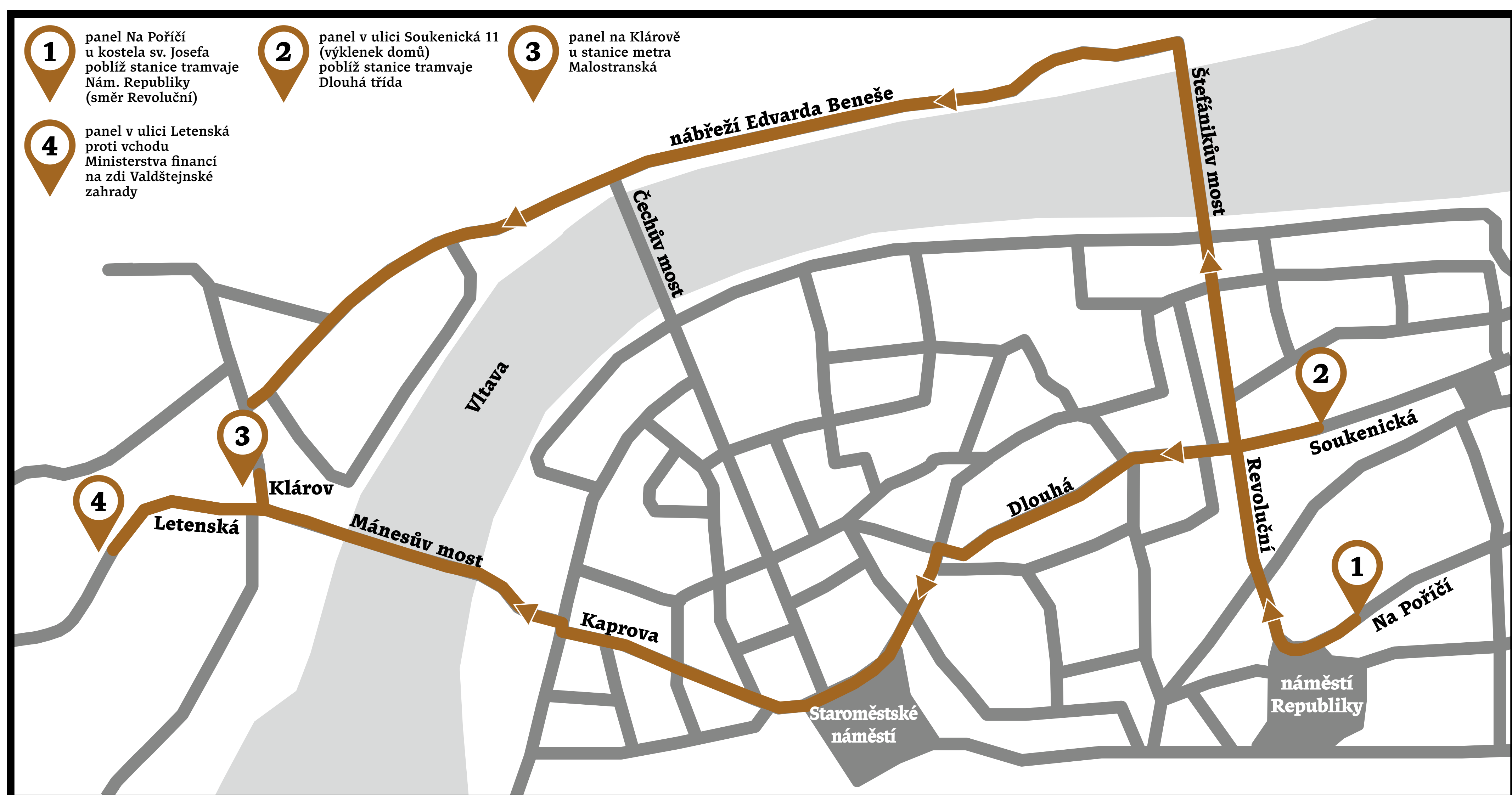
Zuzana a Eugen Brikciusovi

zvou na plakátovou výstavu

Jaroslav Hašek

slovem i obrazem,

na kterou poskytly grant
Městská část Praha 1,
Státní fond kultury České republiky
a Spolkové kancléřství ve Vídni.

Připravila: Zuzana Brikcius
Grafická úprava: Markéta Zahradková
Celou výstavu si lze prohlédnout na: www.brikcius.eu

JAROSLAV HAŠEK

Čtyřletý
Jaroslav Hašek,
1887

Ve čtyřech letech byla malému Jaroslavovi diagnostikována srdeční vada a nemoc štítné žlázy. Především proto trávil v prvních letech života mnoho času se svým bratrem u dědečka na venkově.

Max Brod

(1884–1968)

Spisovatel, překladatel, divadelní a hudební kritik, přítel a propagátor Franze Kafky a Leoše Janáčka. Člen Pražského kruhu (Werfel, Kafka, Rilke atd.). V roce 1928 přeložil do němčiny a zdramatizoval Haškova Švejka a nechal ho uvést na berlínské scéně. Zemřel v Tel Avivu.

Dospívání JH bylo v jedenácti letech násilně přerušeno novým sousedem, vysloužilým námořníkem. Zvrhlík učil malého chlapce pít alkohol, krást a přihlížet jeho sexuálním praktikám s prostitutkami. Traumatické zážitky pronásledovaly JH po zbytek jeho krátkého života.

Karel Nepraš a Karolína Neprašová, *Jezdecká socha Jaroslava Haška*, 2005

Doslov k prvnímu dílu V zázemí

Ukončuje první díl knihy *Osudy dobrého vojáka Švejka (V zázemí)*, oznamuji, že vyjdou rychle za sebou dva díly: *Na frontě a V zajetí*. I v těchto druhých dílech budou vojáci i obyvatelstvo mluvit a vystupovat tak, jak je tomu ve skutečnosti. Žitot není žádnou školou uhlazeného chování. Každý mluví tak, jak je schopen. Ceremoniář dr. Guth mluví jinak než hostinský Palivec u Kalicha a tento román není pomůckou k salonnímu ušlechtění a naučnou knihou, jakých výrazů je možno ve společnosti užívat. Jest to historický obraz určité doby. Je-li třeba užít nějakého silného výrazu, který skutečně padl, nerozpakuji se podat jej právě tak, jak se to stalo. Opisovat nebo vytečkovat považuji za nejpitomější přetvářku. Slova těch užívá se i v parlamentech.

Správně bylo kdysi řečeno, že dobře vychovaný člověk může číst všechno. Nad tím, co jest přirozené, pozastavují se jen největší sviňáci a rafinovaní sprostáci, kteří ve své nejmizernější lžimoralii nedívají se na obsah a s rozčilením vrhají se na jednotlivá slova. Před léty četl jsem kritiku jakési novely, ve které se kritik rozčiloval nad tím, že autor napsal: „Vysmrkal se a utřel si nos.“ Příčí se prý to všemu estetickému, vznešenému, co má dát národu literatura. Toť jen malá ukázka toho, jaká hovada se rodí pod sluncem.

Lidé, kteří se pozastavují nad silným výrazem, jsou zbabělci, neboť skutečný život je překvapuje, a tací slabí lidé jsou právě těmi největšími poškozovači kultury i charakteru. Oni by vychovali národ jako skupinu přecitlivělých lidiček, masturbantů falešné kultury typu svatého Aloise, o kterém vypravuje se v knize mnicha Eustacha, že když svatý Alois uslyšel, jak jeden muž za hlučného rachotu vypustil své větry, tu dal se do pláče a jedině modlitbou se upokojil. Tací lidé se veřejně rozhořčují, ale s neobyčejnou zálibou chodí po veřejných záchodkách přečíst si neslušné nápisy na stěnách. Užívaje ve své knize několika silných výrazů, konstatoval jsem letmo, jak se skutečně mluví.

Od hostinského Palivce nemůžeme žádati, aby mluvil tak jemně jako pí Laudová, dr. Guth, pí Olga Fastrová a celá řada jiných, kteří by nejraději udělali z celé Československé republiky velký salón s parketami, kde by se chodilo ve fracích, v rukavičkách a mluvilo vybraně a pěstoval jemný mrav salonní, pod jehož rouškou právě salonní lvi oddávají se nejhorším neřestem a výstřednostem.

Otto Katz je též naživu. Jest to skutečná figurka polního kuráta. Hodil to všechno po převratě na hřebík, vystoupil z církve, dělá dnes prokuristu v jedné továrně na bronz a barvivo v severních Čechách.

Psal mně dlouhý dopis, ve kterém vyhrožuje, že si to se mnou spořádá. Jistý německý list přinesl totiž překlad jedné kapitoly, kde je vyličen, jak skutečně vypadal. Navštívil jsem ho tedy a dopadlo to s ním velice dobře. Ve dvě hodiny v noci nemohl stát na nohou, ale kázal a říkal: „Já jsem Otto Katz, polní kurát, vy gypsové hlavy.“ Lidí typu nebožtíka Bretschneidera, státního detektiva starého Rakouska, potlouká se i dnes velice mnoho v republice. Neobyčejně se zajímají o to, co kdo mluví.

Nevím, podaří-li se mně vystihnout touto knihou, co jsem chtěl. Již okolnost, že slyšel jsem jednoho člověka nadávat druhému: „Ty jsi blbej jako Švejk“ právě tomu nenasvědčuje. Stane-li se však slovo Švejk novou nadávkou v květnatém věnci spílání, musím se spokojit tímto obohacením českého jazyka.

JAROSLAV HAŠEK

Studoval gymnázium v Ječné ulici, ze kterého byl za svou politickou – protiněmeckou – činnost vyloučen, později se učil drogistou v Kokoškově drogerii na Perštýně a nakonec maturoval na Československé obchodní akademii.

Duplikát.

Československá akademie obchodní Dra Edvarda Beneše v Praze II.

č. 14.

ABSOLUTORIUM.

Pan Jaroslav Hašek,

narozený dne 30. dubna 1893 v Praze v Čechách, odbyl svá studia na Československé akademii obchodní v Praze v letech školních 1899/1900 až 1901/2,

a na základě všech zkoušek semestrálních udílí se mu vysvědčení následující:

Chování mravné chvalitebné		
Pilnost uspokojivá		
Prospěch v jednotlivých předmětech:		
V nauce obchodní	chvalitebný	Raim. Severa v.r.
V účetnictví jednoduchém i složitém	dobrý	Raim. Severa v.r.
V počítání obecném	dobrý	Podpis nečitelný
V počítání kupeckém	dobrý	K. Lukáš v.r.
V korespondenci obchodní čes.	dobrý	Ferd. Schulz v.r.
V korespondenci obch. německé	dostatečný	Ferd. Schulz v.r.
V hospodářství národním	výborný	Dr. Jar. Salaba v.r.
V zákonodárství obchodním	chvalitebný	Podpis nečitelný
V nauce o zboží	výborný	Lad. Zykán v.r.
V silospytu	chvalitebný	Lad. Zykán v.r.
V lučbě	výborný	Fr. Kovář v.r.
V technologii lučební	výborný	Fr. Kovář v.r.
V technologii mechanické	chvalitebný	Lad. Zykán v.r.
V zeměpise obchodním	chvalitebný	Dr. V. Pech v.r.
V statistice obchodní	chvalitebný	Dr. J. Salaba v.r.
V zeměpise obchod. a kultur.	chvalitebný	Dr. V. Pech v.r.
V dějepise obchod.	chvalitebný	Dr. J. Řežábek v.r.
V dějepise obchod. a kultur.	chvalitebný	Dr. J. Hanuš v.r.
V jazyku českém	chvalitebný	Fr. Krupička v.r.
V jazyku německém	dobrý	Fr. Krupička v.r.
V jazyku francouzském	dostatečný	J.O. Pražák v.r.
V jazyku ruském	dobrý	K. Štěpánek v.r.
V krasopise	dobrý	Fr. Dolejška v.r.
V těsnopise českém	dobrý	Podpis nečitelný
V těsnopise německém	dostatečný	J.O. Pražák v.r.
V jazyku maďarském	chvalitebný	Fr. Brábek v.r.

./.

Úprava vnější prací písemných –úhledná–

Vzhledem k těmto výsledkům dává se panu Jaroslavu Haškov i tímto vysvědčení třídy první.

V Praze dne 12. července 1902.

Výboru správního předseda: Ant. Řivnáč v.r.

Kurátorstva předseda: Jan Otto v.r.

Ředitel akademie: Dr. J. Řežábek v.r.

L. S.

Stupnice známek:

Chování mravné	chvalitebné	uspokojivé	zákonné	nedůstojné	nezákonné	
Pilnost	vytrvalá	uspokojivá	dostatečná	nedostatečná	neoprávněná	
Prospěch	výborný	chvalitebný	dobrý	dostatečný	nedostatečný	zcela nedostatečný

ČESKOSLOVENSKÁ AKADEMIE OBCHODNÍ
DR. EDVARDA BENEŠE V PRAZE
Pražská II. - Tel. 422-48

Č.j. 422/48.

V Praze dne 5. dubna 1948.

Tento duplikát vydává se podle výnosu ministerstva školství a osvěty č. 67 714/48-IV/9 ze dne 30. března 1948 pro firmu "Melantrich" v Praze II.

Jan Běláček,
statimní správce.

- 1 Gymnázium v Ječné ulici
- 2 Obchodní akademie v Resslově ulici
- 3 Kokoškova drogerie, 1898
- 4 Absolutorium z Obchodní akademie, 1902

JAROSLAV HAŠEK

V sedmnácti letech byl přijat na místo úředníka do banky Slavia, které brzy opustil. Chtěl se živit psaním a vést bohém-
ský život.

Naším tématem ovšem nejsou Haškovy reálné mystifikace – ať už posvěcené registrací či nikoliv – ani jejich za vlasy přitažené osobní interpretace, ale jeho mystifikující literatura. Ta ve svých nejlepších exemplářích vězí někde mezi zmíněným společensko-mystifikačním tréninkem a údajným literárním vrcholem v podobě Dobrého vojáka Švejka.

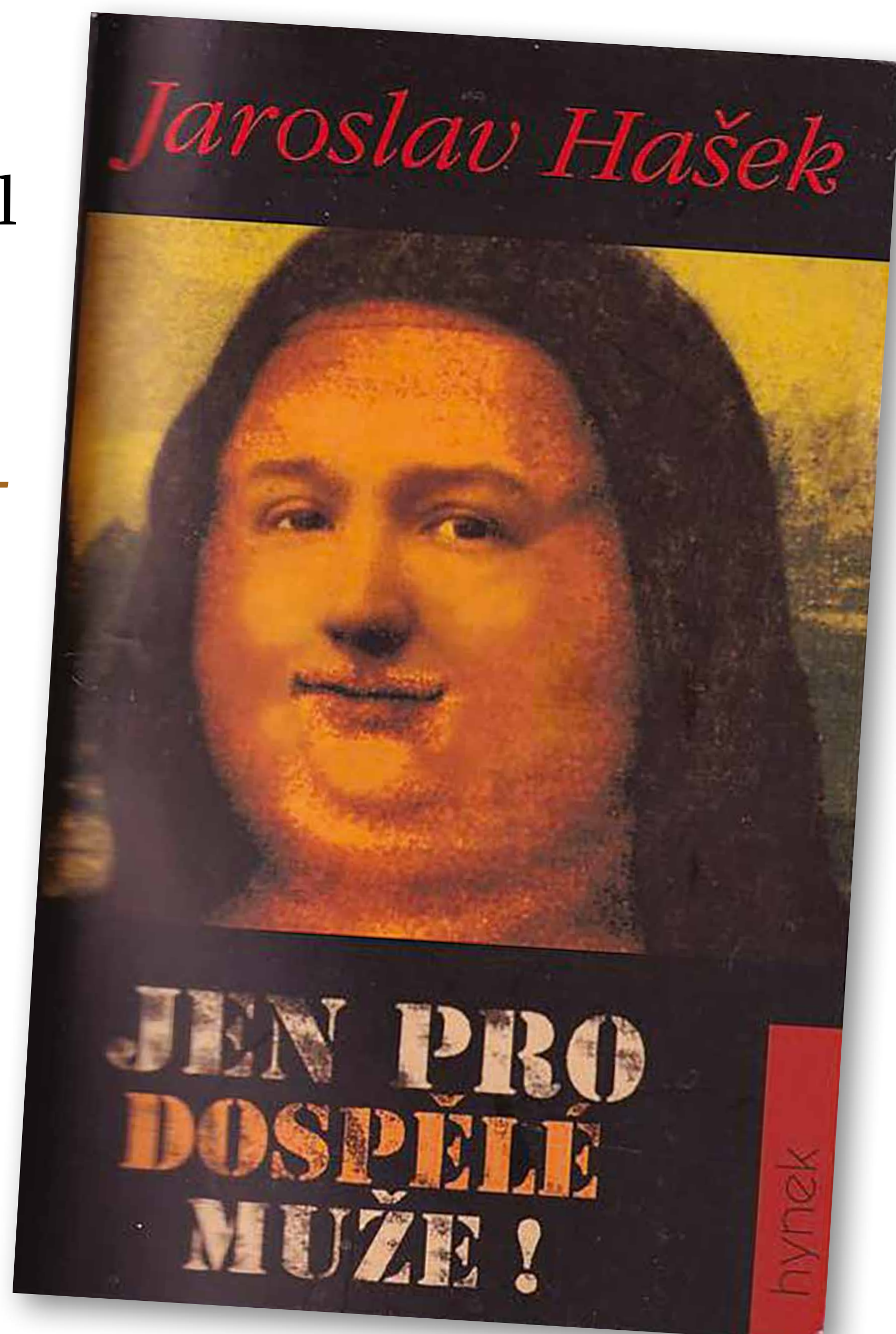
Román o „geniálním idiotovi“ však nemá s mystifikací co dělat. Proto ani mezi těmi nejvydařenějšími povídkami nemůžeme podle obvyklého

literárnězpytného mustru hledat embryonálního Švejka.

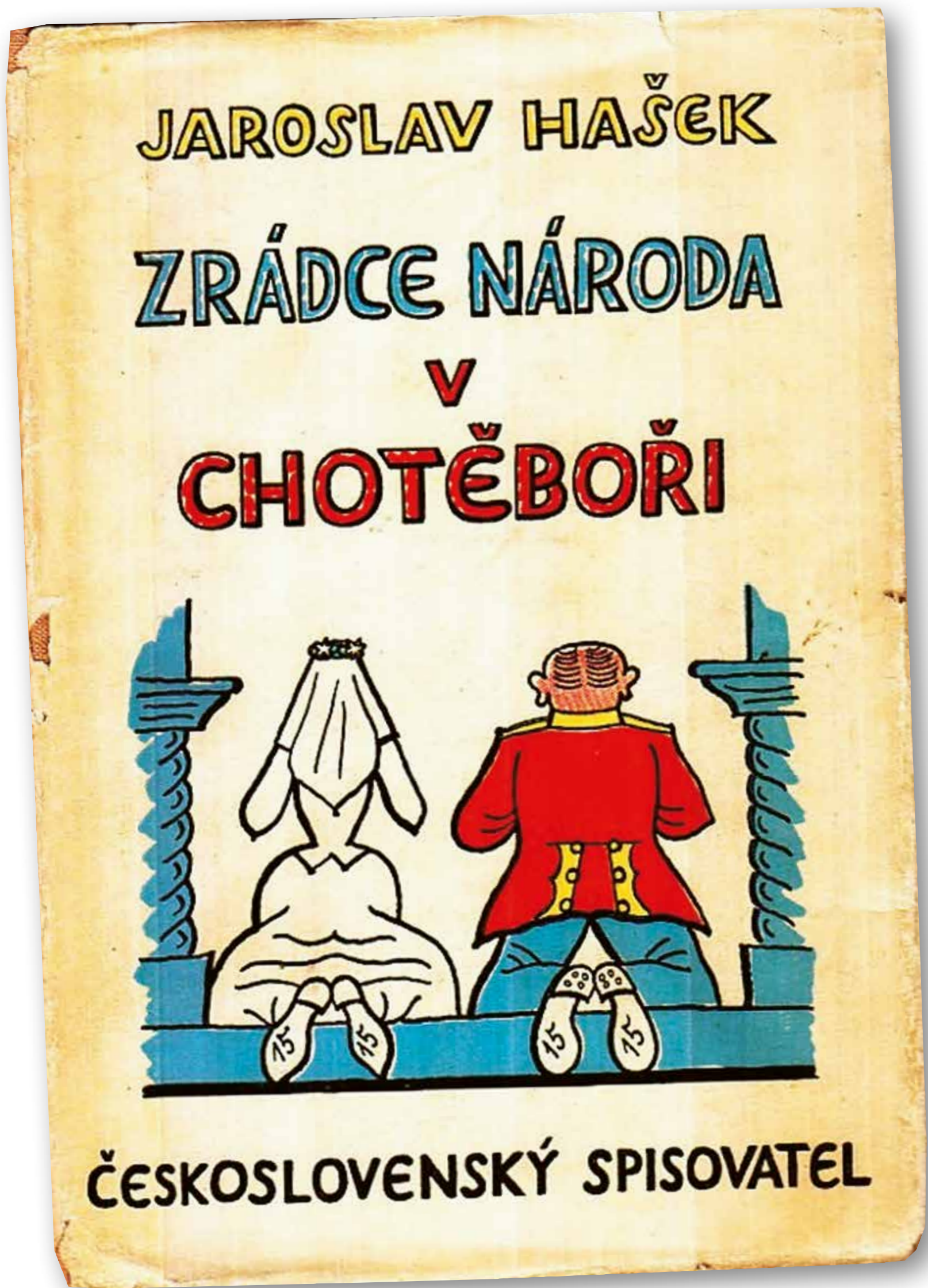
*Švejk je prostě odjinud. Nebo ještě lépe: neexistuje, jak odvážně, ale zřejmě správně celé desítky let tvrdil herec Pavel Landovský. Podle něj Švejk není osoba, ale sbor, chorus v tom nejvlastnějším antic-
kém smyslu. Proto jej samozvaní vykladači musejí rozkrývat jako mu-
mii z jednotlivých vět. Na vlastnosti Švejka jako souhrnu vlastních
výroků a výroků jiných o něm lze usuzovat jen ze stínových čar na zdi,
jako by byl z drátu, do něhož za našimi zády pere platonské světlo.*

*Tím také Landovský vysvětluje „selhání“ Rudolfa Hrušínského ve filmové roli této ne-postavy, kolem níž ostatní herci excelují jako satirické figurky. Možná se Švejko-
va hlava měla stát filmovou kamerou, která v kalei-
doskopu dějů a provokativně vyprávěných anekdot
sleduje své z míry vyvedené okolí.*

*Jak naložit s pointou, jež někdy přebývá a jindy chybí? Není divu, že si Hašek leckdy s koncem svých po-
vídek neví rady. Přesto nakonec zlaté pravidlo, že
vtipnou expozici musí korunovat ještě vtipnější poin-
ta, dodrží po svém. Když pro odpovídající pointu za-
znamenaná mystifikace inspiraci neposkytuje nebo
když pro ni ve jménu věrohodnosti podvrženého lite-
rárního protokolu není uplatnění, přichází na řadu
osobitý „deus ex machina“. Jak nás upozorňuje filo-
zof Ivan Dubský, Hašek si z prekérní situace vět-
šinou pomůže tím, že nechá na závěr někoho –
nejčastěji protagonistu – zbláznit.*

JAROSLAV HAŠEK

Jaroslav Hašek

Jaroslav Hašek

1883-1923

BUNDESKANZLERAMT ÖSTERREICH
KUNST

Státní fond kultury ČR

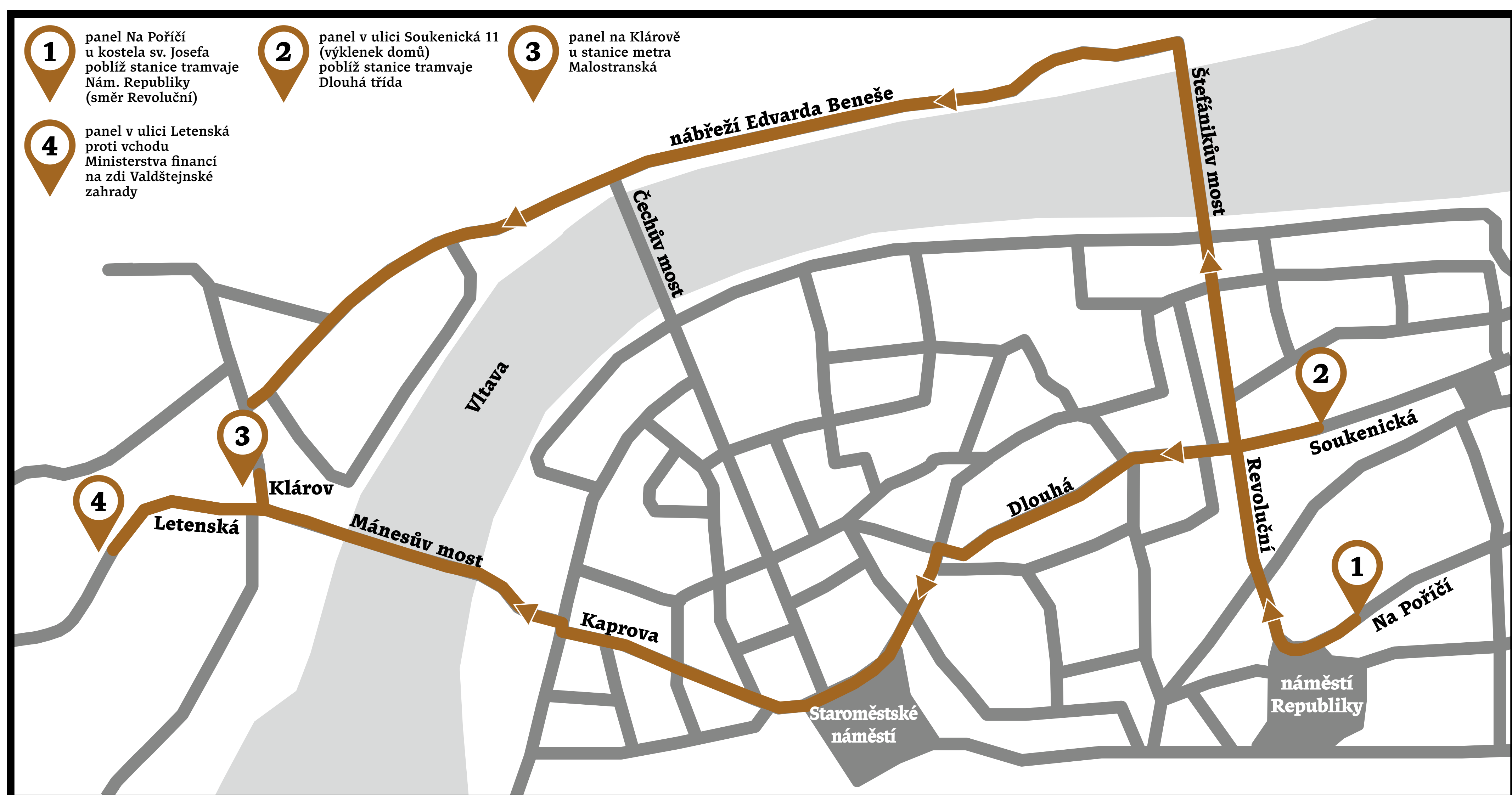
Zuzana a Eugen Brikciusovi

zvou na plakátovou výstavu

Jaroslav Hašek

slovem i obrazem,

na kterou poskytly grant
Městská část Praha 1,
Státní fond kultury České republiky
a Spolkové kancléřství ve Vídni.

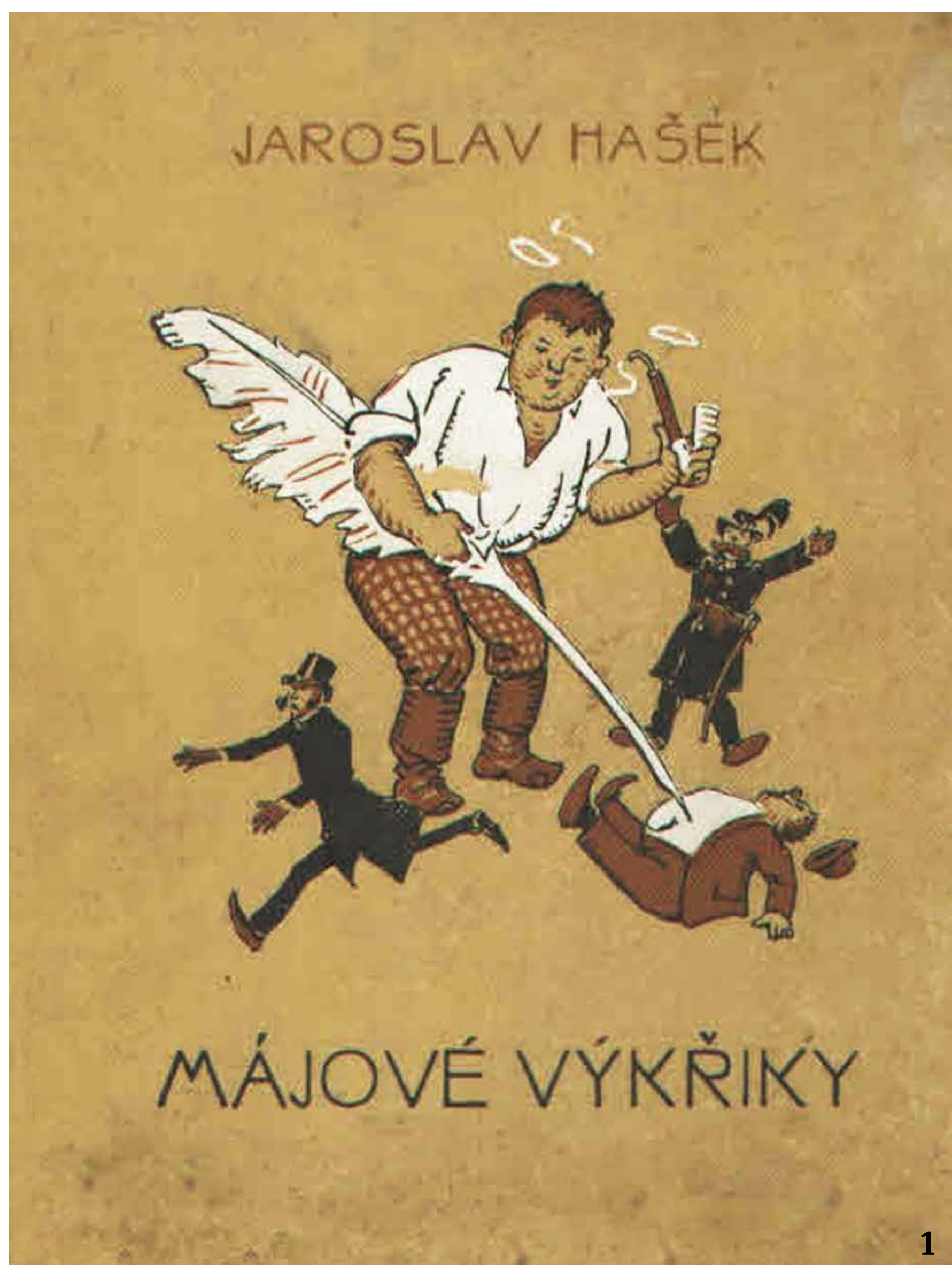
Připravila: Zuzana Brikcius
Grafická úprava: Markéta Zahrádková
Celou výstavu si lze prohlédnout na: www.brikcius.eu

JAROSLAV HAŠEK

V roce 1903 vydal JH se svým spolužákem Ladislavem Hájkem sbírku parodií milostné poezie *Májové výkřiky*, byl to však ve všech směrech propadák.

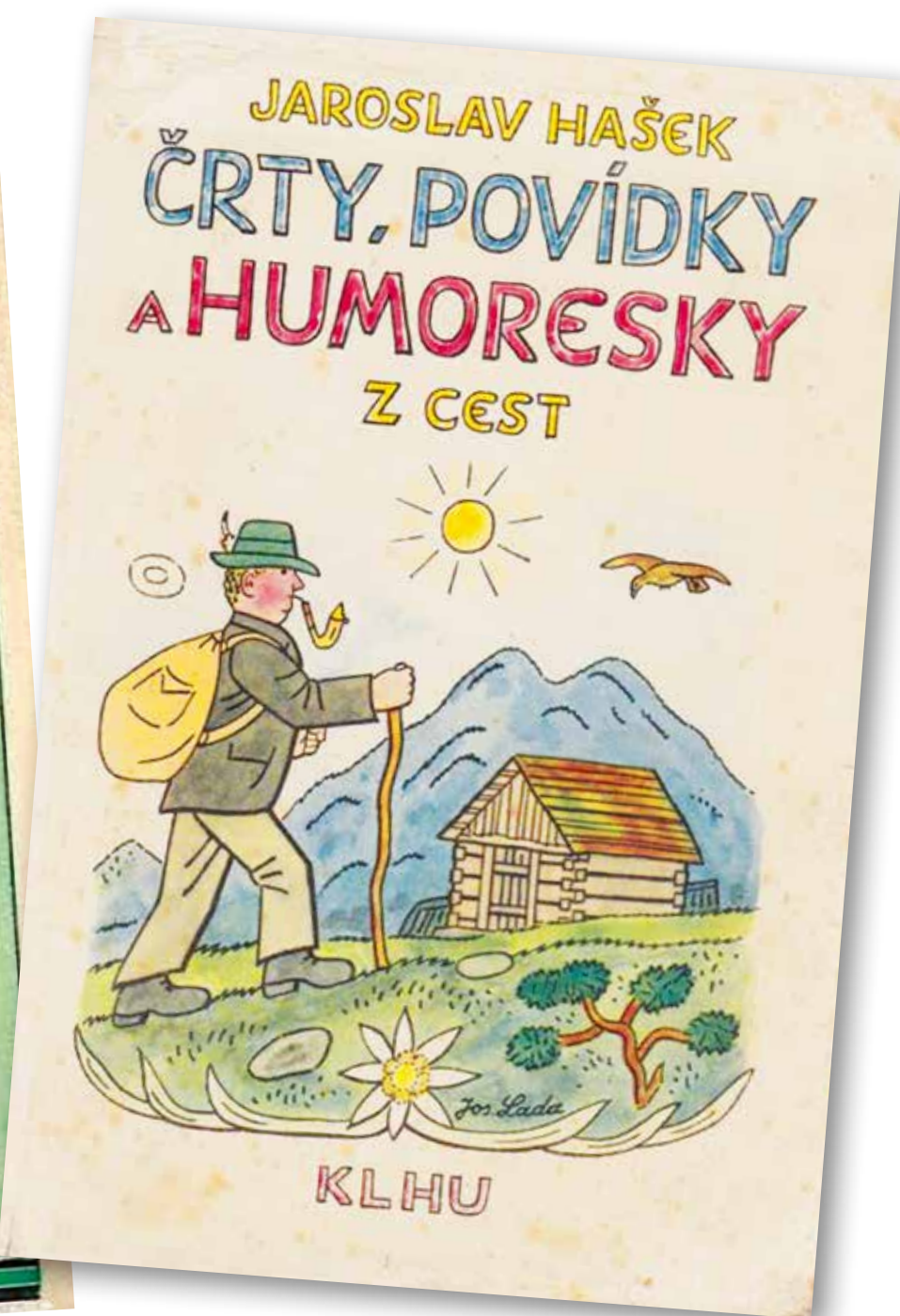
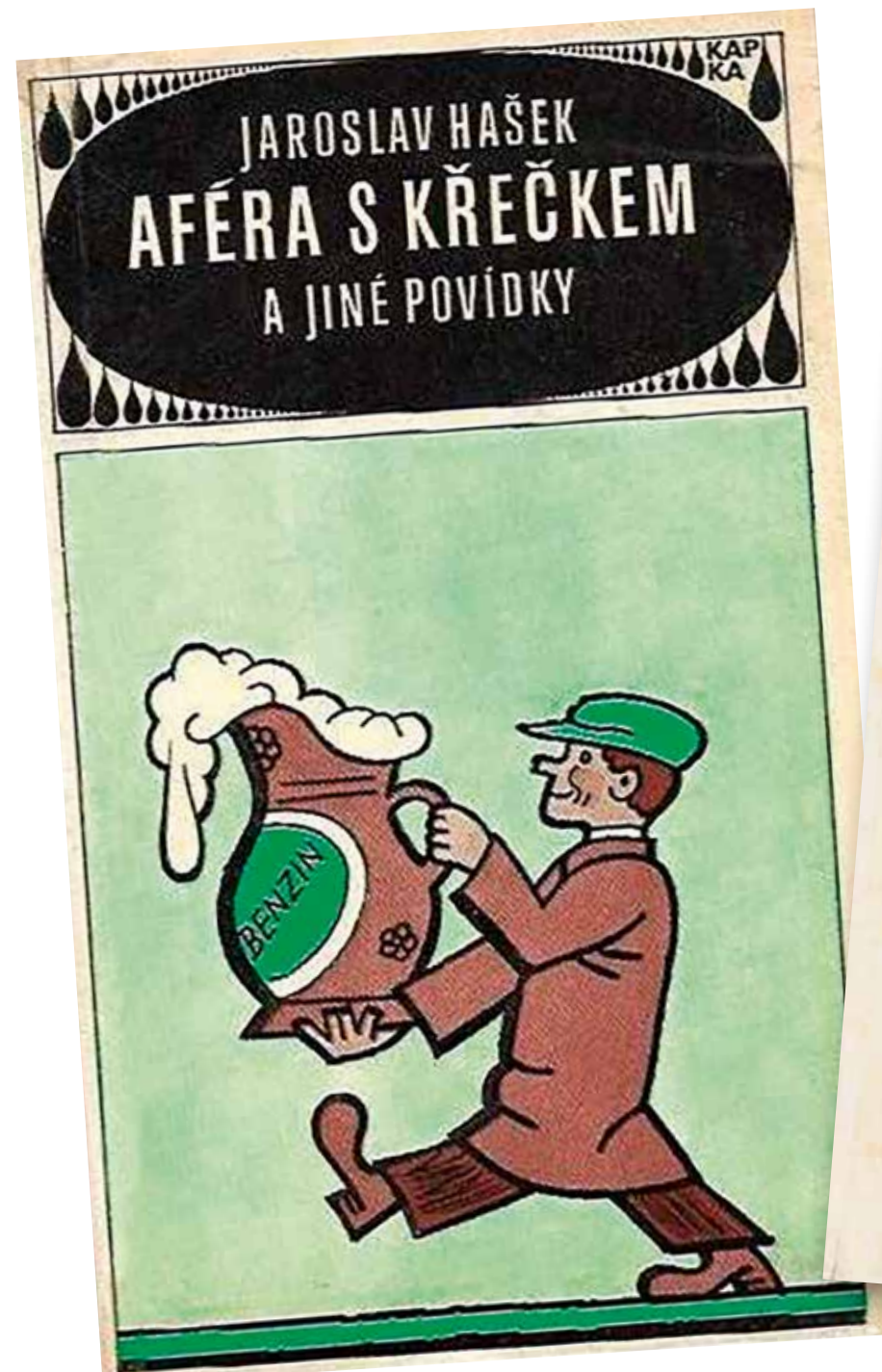
1 Obálka knihy *Májové výkřiky*, 1903

2 Obálka knihy *Májové výkřiky*, 1972

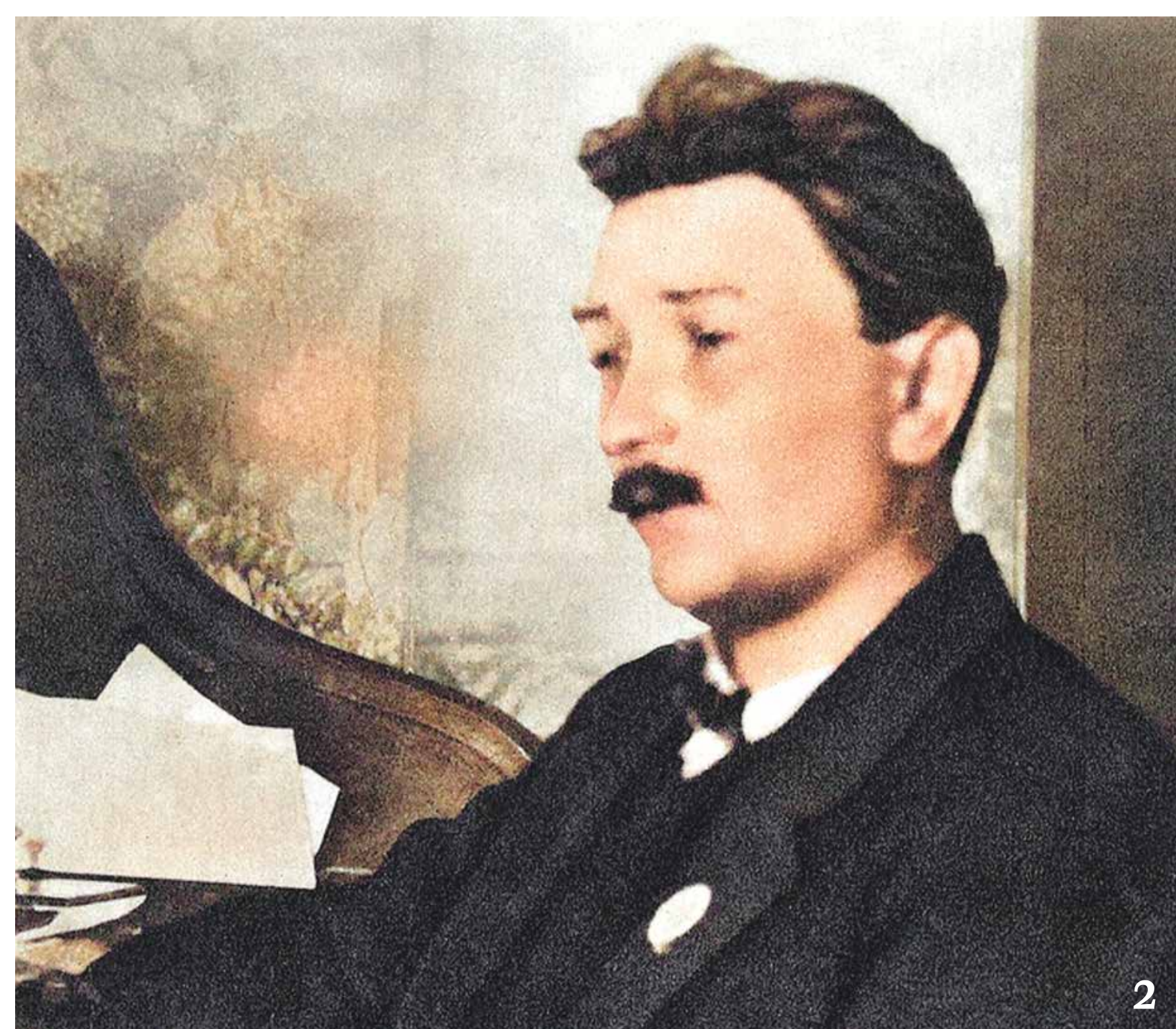

JAROSLAV HAŠEK

Se svým bratrem Bohuslavem „provandrovali“ rakouskou monarchii, aby poznali „život zespoda“, a dobrodružství z cest zpracovával JH ve svých pointovaných povídkách.

1 Jaroslav Hašek, 1904

2 Jaroslav Hašek, 1905

Po návratu se přátelil s pražskými anarchisty a stal se redaktorem jejich časopisu *Komuna*. Za anarchistickou činnost byl krátce vězněn.

3 Anarchistická skupina, 1904

**JAROSLAV HAŠEK, SPISOVATEL
A REDAKTOR ČASOPISU „SVĚT ZVÍŘAT“,
S CHOTÍ JARMILOU, ROZENOU
MAYEROVOU,**

**OZNAMUJÍ ==
SVŮJ SŇATEK.**

V PRAZE, V KVĚTNU 1910.

EDVARD LESCHINGER, PRAHA.

2

Království české.	Knihy oddaných: svazek 41	fol. 208.
Okras: Král. Vinohrady.		
Místo oddavek: Král. Vinohrady.		

Oddací list.

Číslo:

Den, měsíc a rok oddavek.	9. května 1910.	t. j. jeden tisíc devět- setdevát —
Zenich	Pan Karel Jaroslav, spisovatel a redaktor Časopisu „Svět písařů“, narozen v Praze č. 1325-F, p u o. Tajemník, při. Hofmistr, t. P. O. Právnický, m. s. z. Josef Karel, o. k. pro- fesor - Praze č. 1: 25-F a Kladno, rod. Jaroslavi z Bratruha.	
Náboženství	evangelickobiskupský	
Stav	svobodný sedláček	
Stáří	narozen 1. 18. 79. 83.	
Nevěsta	Mayerová Jarmila, rozená na Král. Vín- ohradě č. 276, m. d. z. Josef Mayer, ročen a ředitelstva na Král. Vinohradech č. 276 a z. Josef rod. Synička z Prahy č. 265-F.	
Náboženství	evangelickobiskupský	
Stav	svobodná sedláčka	
Stáří	narozena 1. 18. 79. 87.	
Svědkové	Václav Kluge, mluví německy, Vršovice č. 702. Jin Mayer, architekt, M. Vinohrady č. 776.	
Oddávající kněz	Op. Frant. Štardachov.	
Ohlášky vykonány	dne 24. dubna 1. a 5. května 1910.	
Listiny sňubní ulo- ženy v archivu	Kladno z r. 1910. č. 705.	

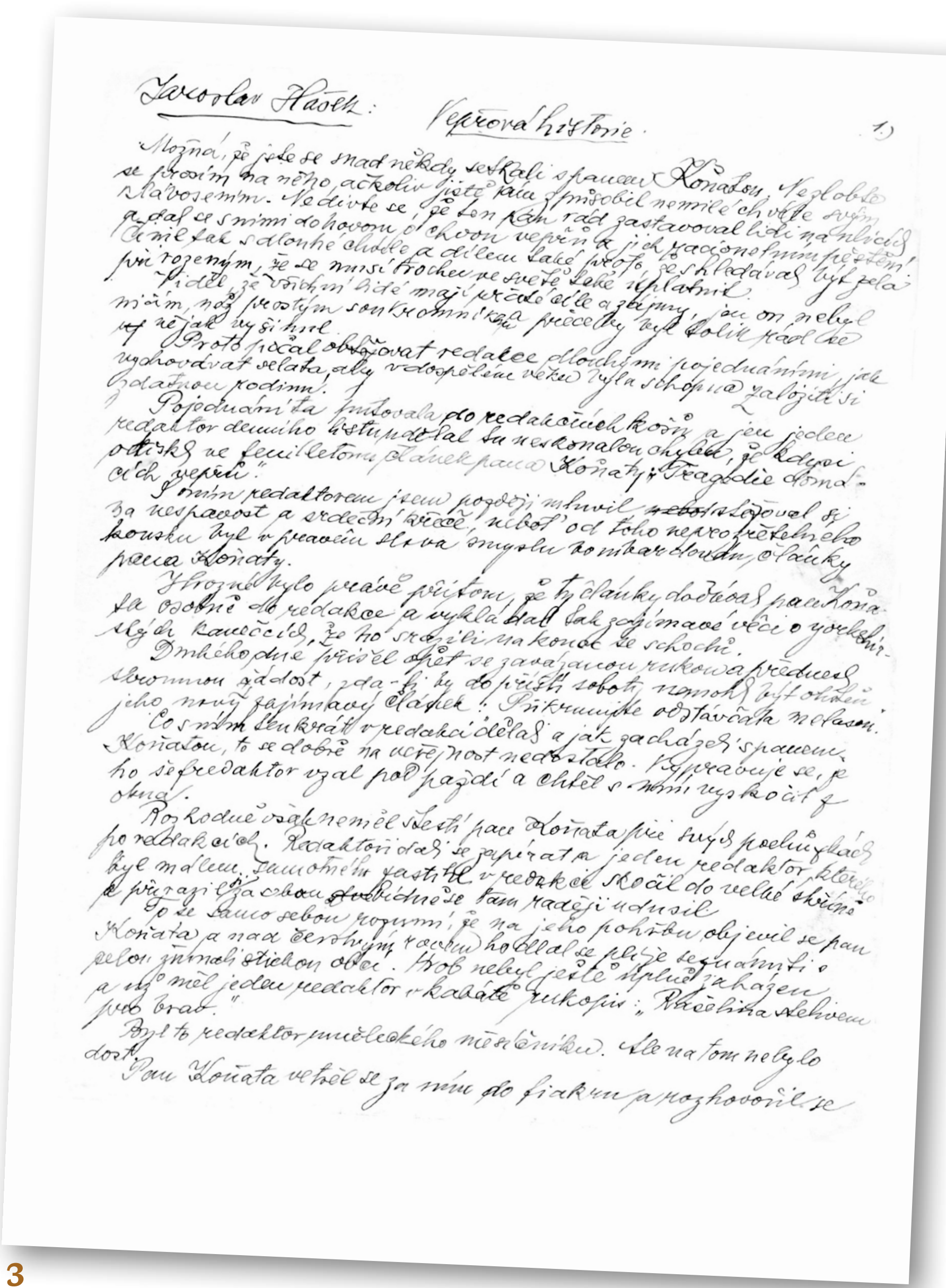
Z. farář u sv. Lucie na Král. Vinohradech,
dne 28. srpna 1910

L. Štardachov
kněz

- 1 Jarmila Mayerová, 1910
- 2 Svatební oznámení, 1910
- 3 Oddací list, 1910
- 4 Sourozenci Mayerovi, nahoře zleva Vladimír, Jaroslav, Vratislav, dole zleva Josef, Jarmila a Milena

Jaroslav Hašek si sehnal trvalou práci, redigoval časopis Ženský obzor. Stal se redaktorem Světa zvířat (1909).

- 1 Titul časopisu Svět zvířat, 1909
- 2 Titulní strana časopisu Svět zvířat, 1913
- 3 Rukopis Jaroslava Haška pro Svět zvířat
- 4 Kniha Svět zvířat, Jaroslav Hašek, 1982

Zajímavosti ze světa zvířat

Opilství mezi zvířaty. Nedávno byla v denních listech zpráva, že krysy, které se napily rozlitého lihu ve sklepě, se opily a celá sta jich byla pobita. Tato zpráva je úplně pravdivou, neboť je množství zvířat, která milují alkohol. Známo je, že opice a sloni holdují alkoholu, tedy právě ta zvířata, která jsou nejvíce duševně vyvinutá. Brehm vypravuje o jednom paviánovi, který vášnivě pil pivo a druhého dne ráno míval kocovinu. Že sloni rádi pijí lihové nápoje, věděli již starší přírodopytci. Jsou i zde arcí výjimky. Též medvěd miluje alkohol. V jedné restauraci měli klec s medvědem, a tu jeden nachmelený občan dával medvědovi sklenici za sklenicí. Medvěd jich vypil padesát. Ve zvěřincích naučí se mnoho zvířat pít lihové nápoje. Tak například i jelen. Z domácích zvířat mnohdy kočka stane se náruživým pijákem. V mnohých hostincích mohou se pochlubit podobným alkoholikem. Že kočkovité šelmy rády se opíjejí, o tom vykládají již římští spisovatelé, kteří tvrdí tak o panterovi, který také nacházel se proto v průvodu Bakchově. Že v Německu mnozí studenti navykají psy na pivo, takže tito nemohou si již to odvyknouti stejně jako jejich páni, je známo. Ranní cvičení s tygrem. Tělocvik jest zdravá věc a záleží na tom, aby si člověk vybral nejpříhodnější způsob a systém. Proto v atletických kruzích velkou pozornost vzbuzuje tělocvičný systém šéfredaktora tohoto listu Ladislava Hájka, který každé ráno podniká malý řecko-římský zápas s velkým bengálským tygrem. Zprvu ovšem cítil po takovém zápase jisté umdlení, ale dnes, kdy každé ráno podnikne tuto tělocvičnou túru s tygrem, již ho to pranic neunavuje. Tento tělocvičný systém bystří též mysl, a jak ujišťuje pan Ladislav Hájek, má vždy velmi příjemný pocit, když už má tygra z krku. Nelze nám než vřele doporučit tento nový způsob tělocvičný všem těm, kdož zajímají se o zdatnou výchovu tělesnou.

Čemu se všemu nosorožec nenaučí. Dlouho bylo pochybováno o tom, zdali nosorožci mají aspoň trochu duševních vloh. Konečně však

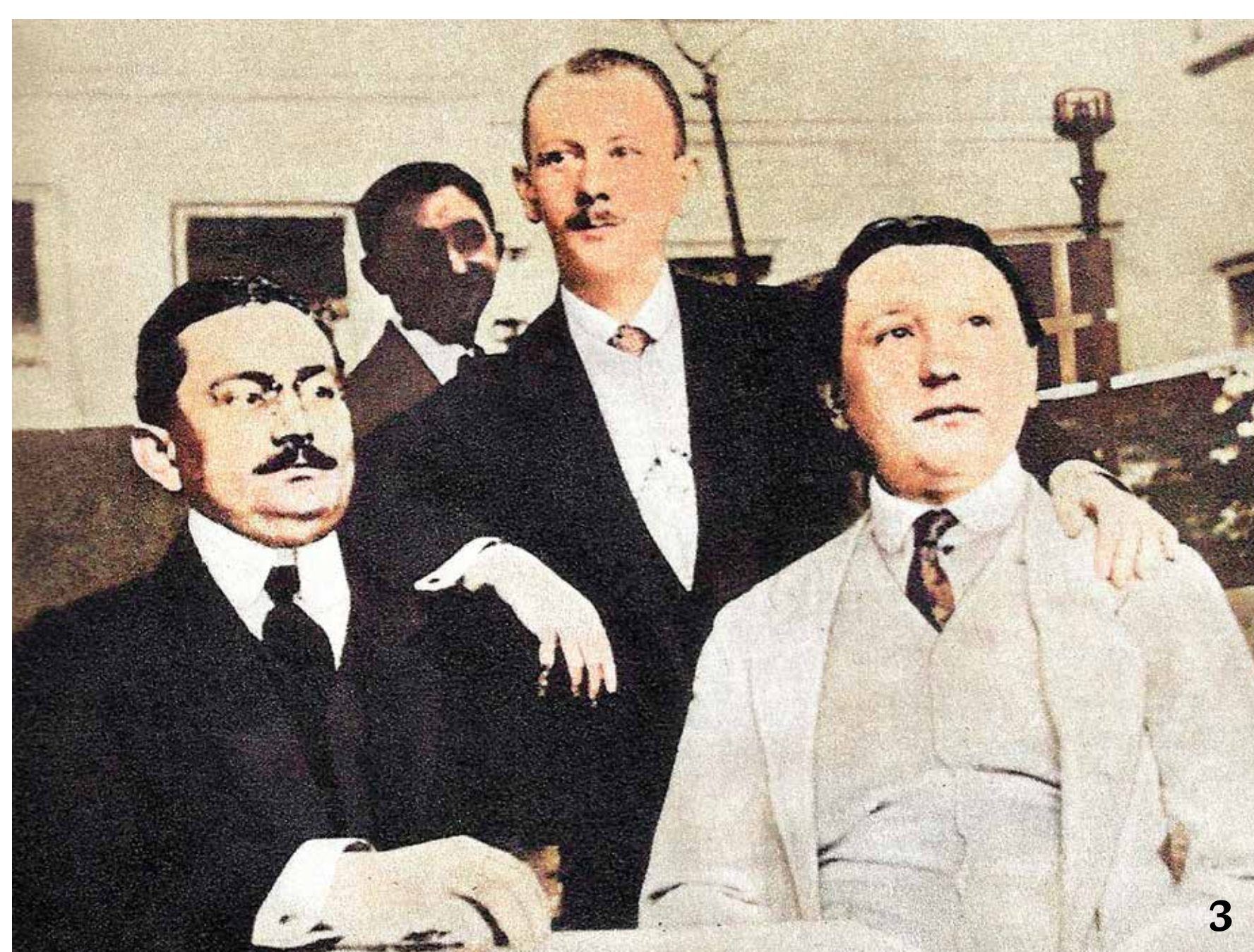
Esparsett, známý francouzský krotitel zvířat, vychoval si nosorožce, s kterým nyní v Touloně se produkuje. Nosorožec, krásné mohutné zvíře, zná mnoho velmi těžkých kousků, jako například zatopí sám v kamnech a upravuje na plotně míchaná vejíčka. Jiným jeho kouskem je, že hraje velmi dovedně na klavír. Nejraději hraje valčíky, ale že má i vlohky k těžším hudebním dílům, svědčí o tom, že na housle přehraje celou Lisztovu rapsódii. Chodí též po provaze a nyní ho pan Esparsett učí jezdit na kole. Denně vykourí tento zázračný nosorožec tři balíčky tabáku.

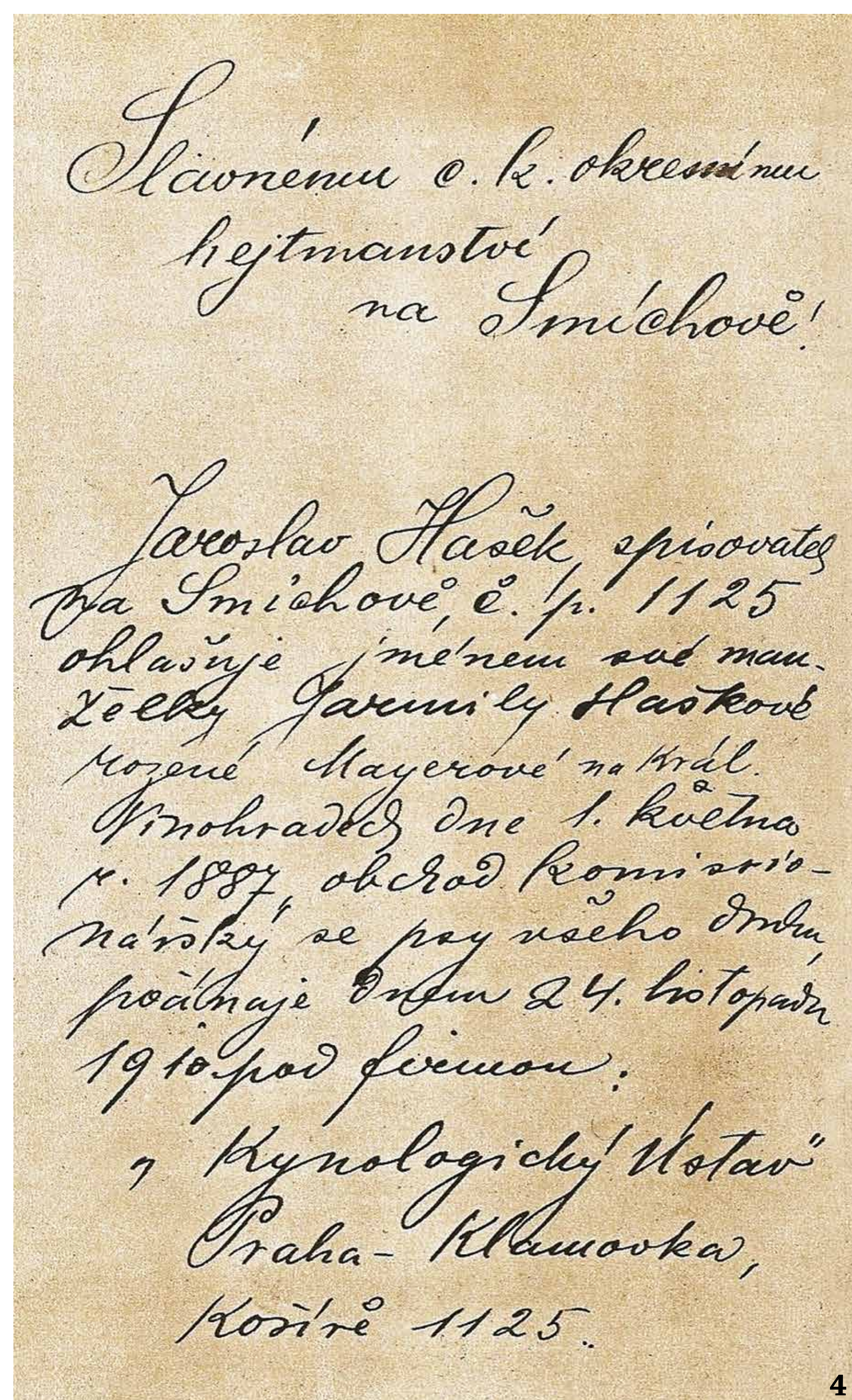
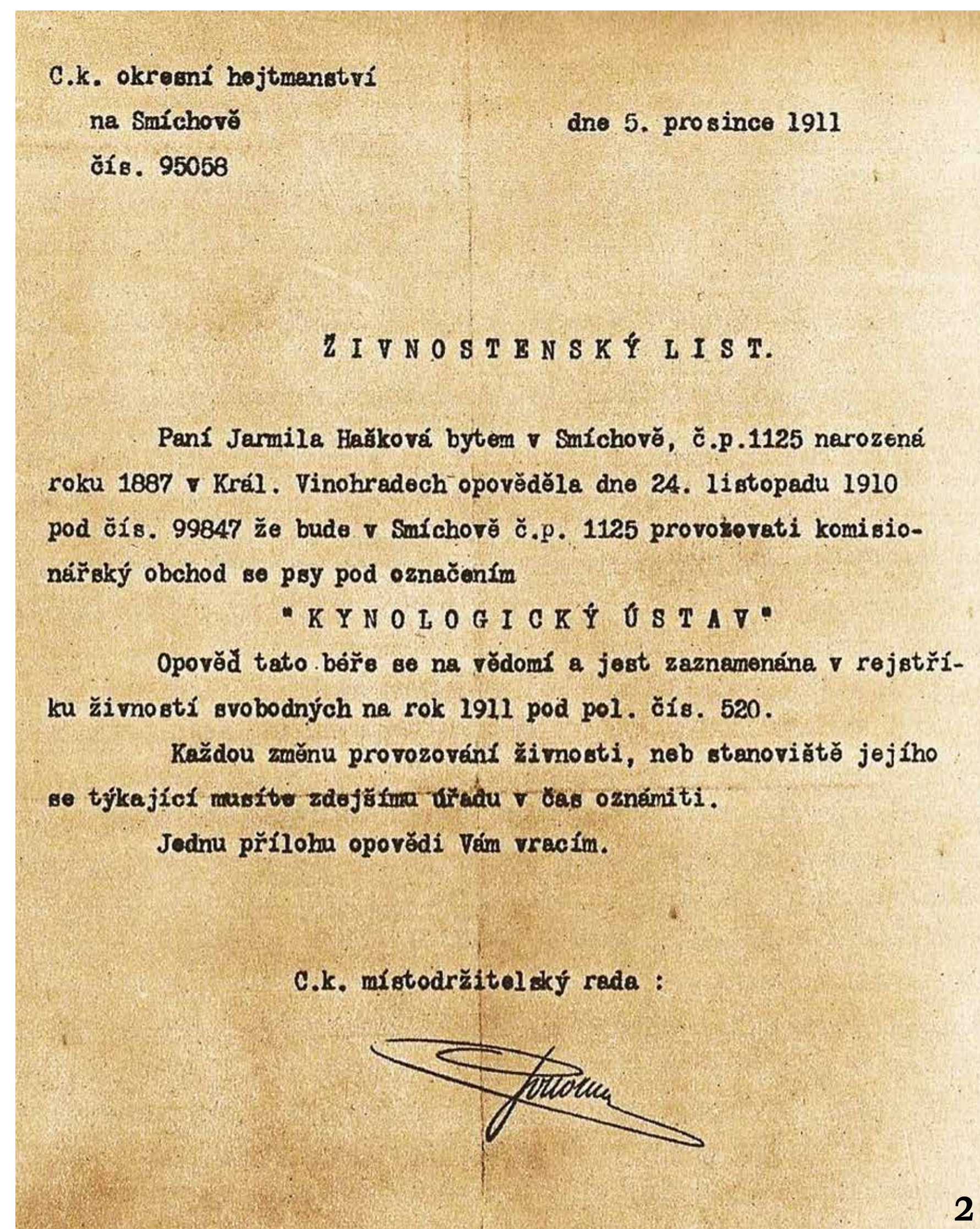
JAROSLAV HAŠEK

Brzy však byl propuštěn. Začal si totiž některé zvířecí druhy vymýšlet, což vzbudilo odpor šéfredaktora, který Haškovu imaginaci neocenil.

Josef Mach
(1883–1951)

Básník, spisovatel, překladatel. Spoluzakládal s Jaroslavem Haškem a Františkem Langerem Stranu mírného pokroku v mezích zákona. S nimi také napsal drama *Hora olivetská aneb Výprava Čechů v Jeruzalémě*, která byla uvedena v restauraci Kravín (1911).

1 Časopis Karikatury, 1911

2 Živnostenský list, 1911

3 Zleva sedící Josef Mach a Jaroslav Hašek, v pozadí neznámý

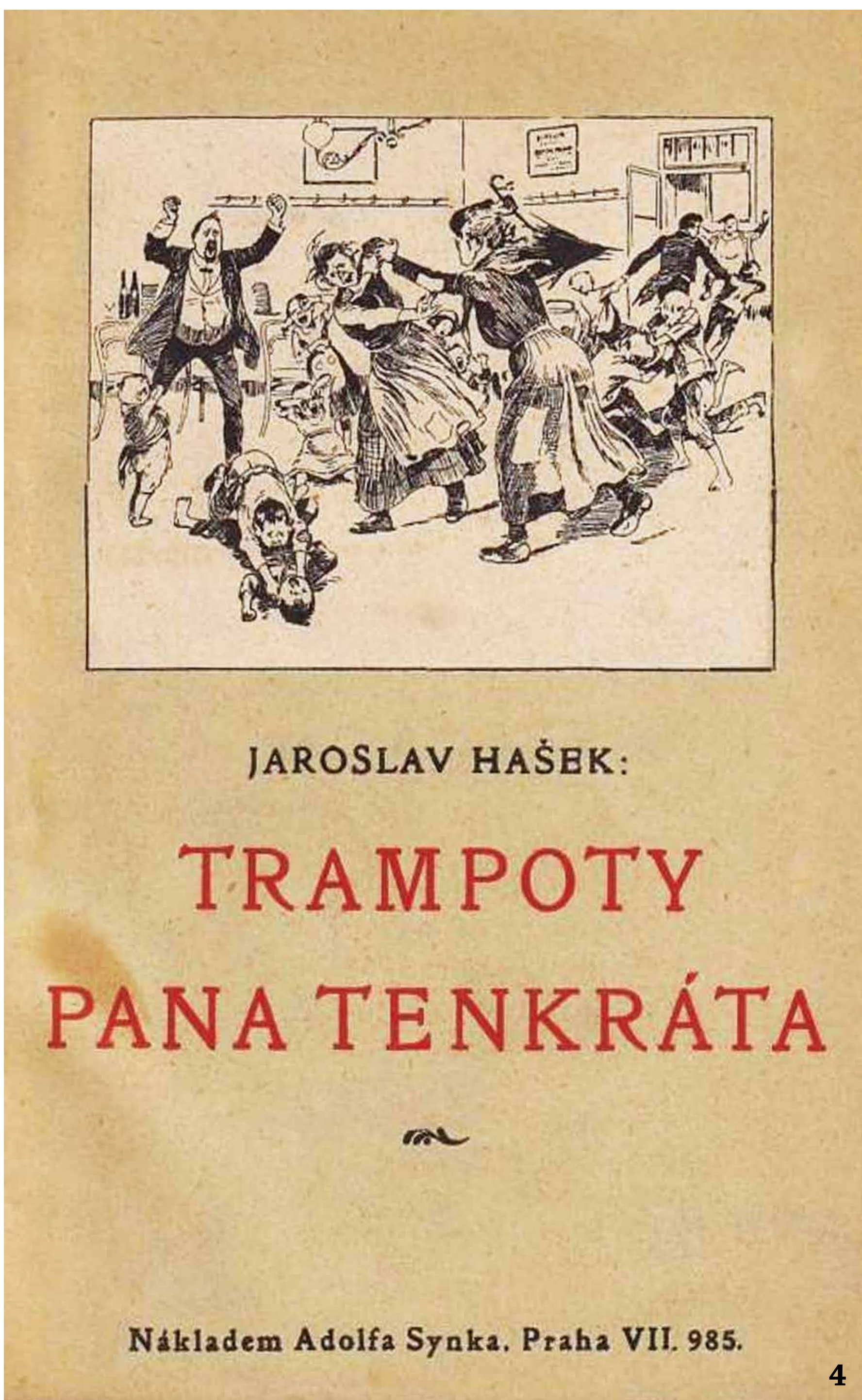
4 Zpráva k živnostenskému listu, 1911

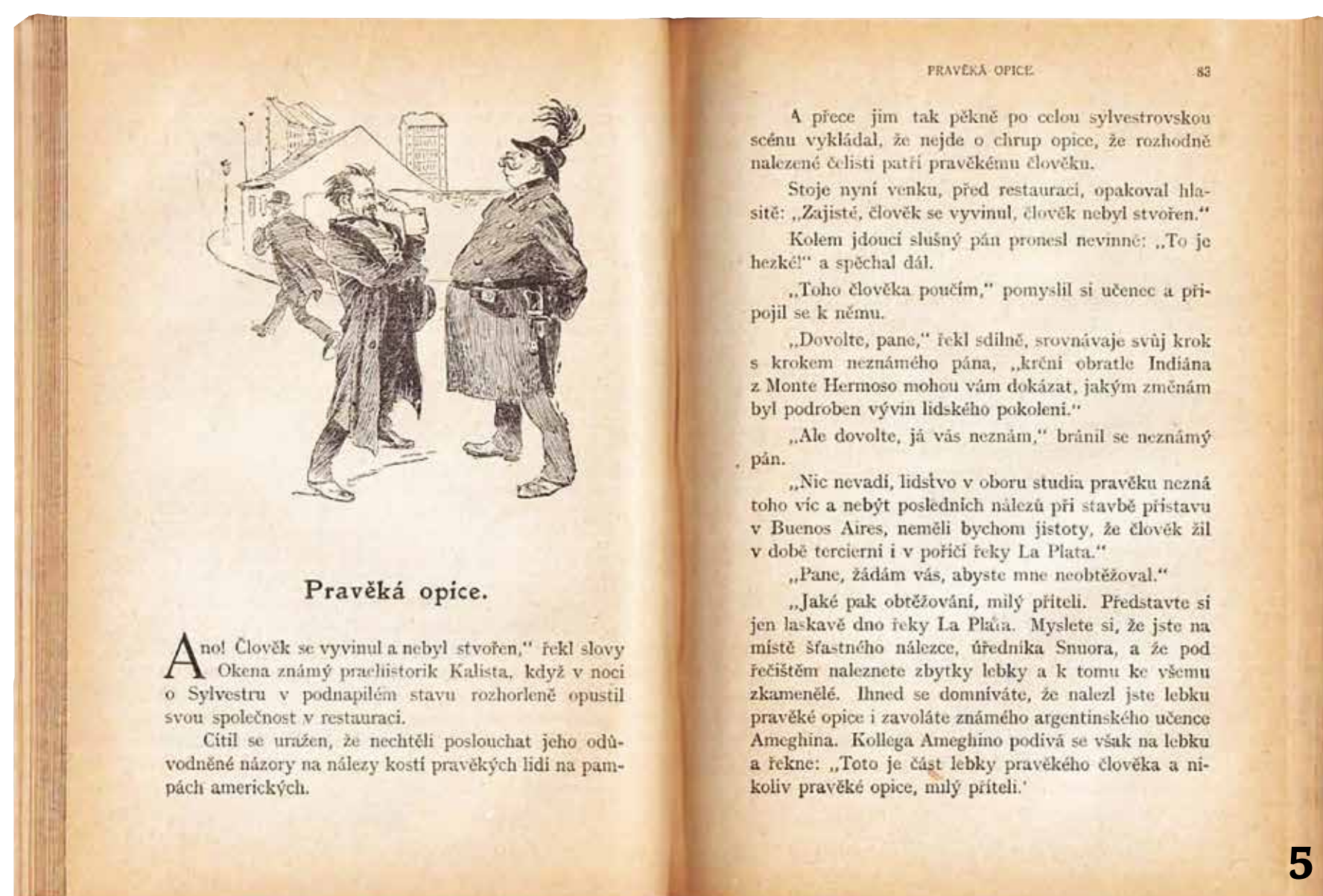
JAROSLAV HAŠEK

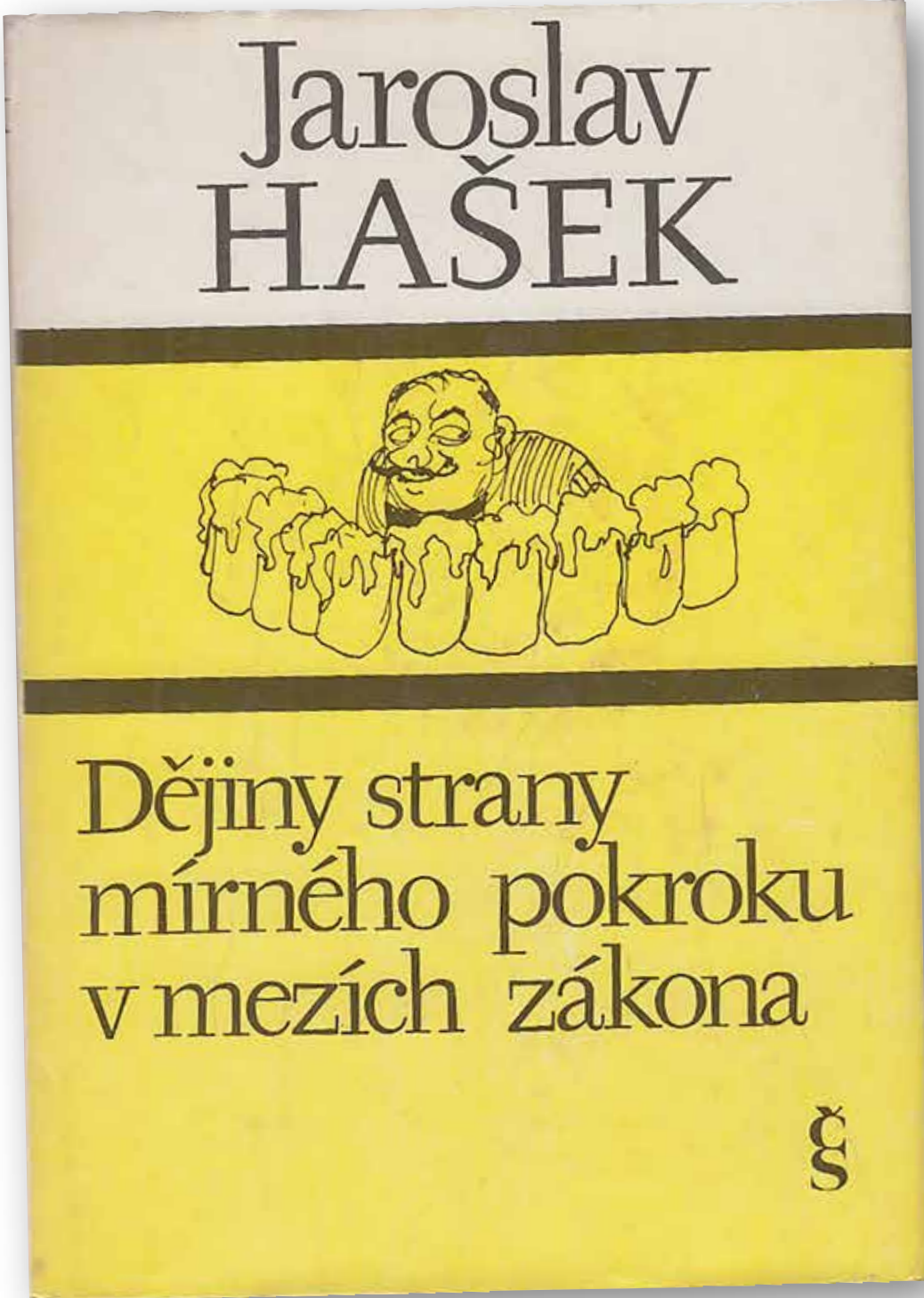
V roce 1911 se žena Jarmila vrátila ke svým rodičům a 20. 4. 1912 se Haškům narodil syn Richard.

- 1 Jaroslav Hašek se svou budoucí manželkou Jarmilou Mayerovou na Karlově náměstí, kolem roku 1910
- 2 Jarmila Mayerová-Hašková se synem Richardem
- 3 Syn Richard
- 4 Obálka knihy *Trampoty pana Tenkráta*, 1925
- 5 Úryvek z knihy *Trampoty pana Tenkráta*, 1925

V roce 1911 ve vinohradské hospodě U Zlatého litru založil JH se svými spolupijáky legendární Stranu mírného pokroku v mezích zákona. Byla to parodie na stranický a politický život, která nikdy neztratila na aktuálnosti.

- 1 Před hostincem Pod Černým vrchem; zleva dr. Vilém Forster, Ing. Bogdan Šolaja, Jaroslav Hašek a Eduard Drobílek, 1912
- 2 Bývalý hostinec U Zlatého litru, dnes Balbínova poetická hospůdka
- 3 Pamětní deska

Hymna Strany mírného pokroku v mezích zákona

neznámy

Na motiv písně Spi Havlíčku

neznámý

♩ = 89

8

Spi, Hav - lí - čku, v°svém hro - beč - ku, po - dí - vej - se na tu na - ší smeč - ku

5

shro - máž - dě - nou v°Kar - lí - ně - e, shro - máž - dě - nou v°Kar - lí - ně e.

JAROSLAV HAŠEK

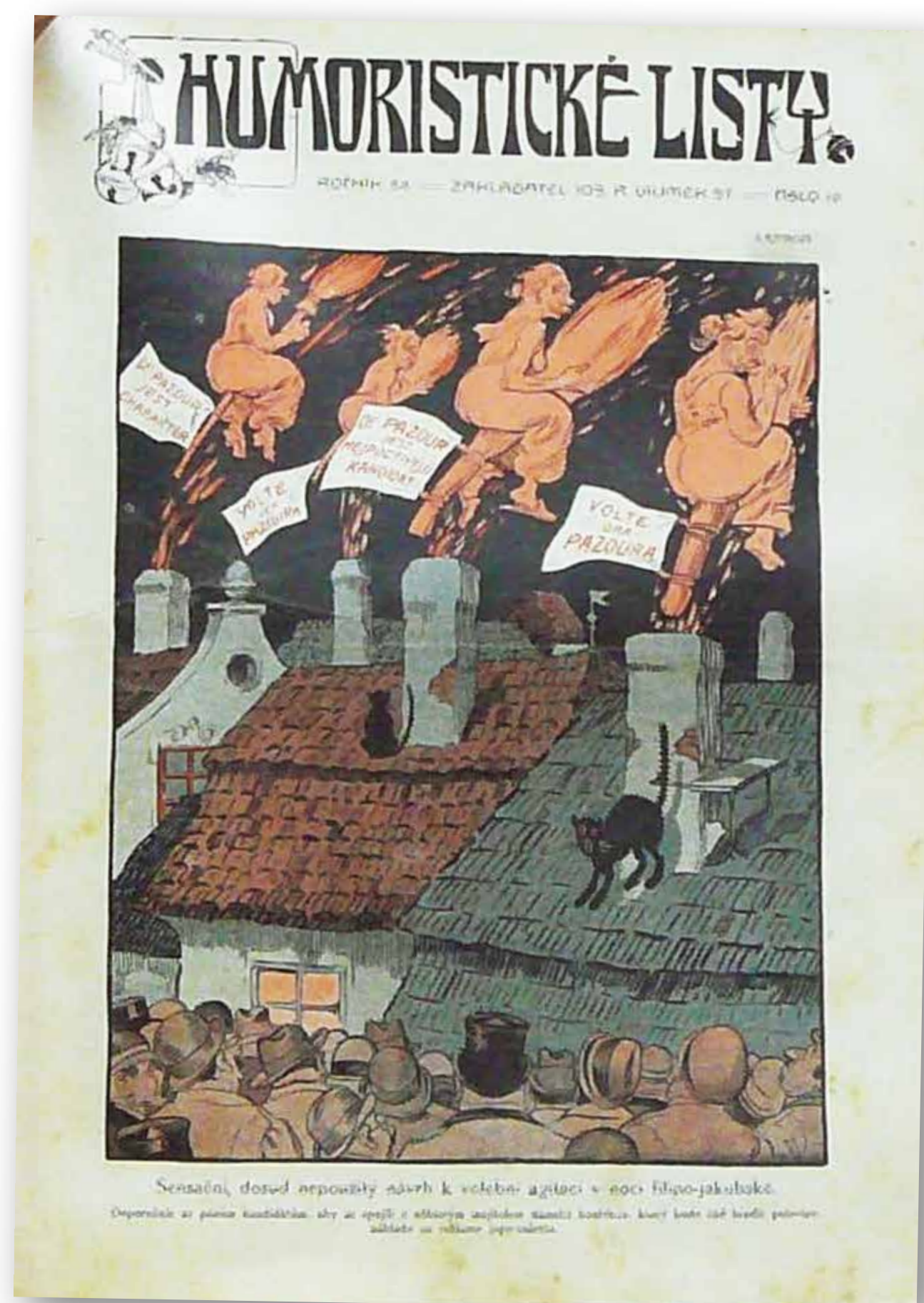
Ve stejné době JH vydává desítky satirických povídek v *Českém slově*, *Humoristických listech*, *Pochodni* a v řadě jiných časopisů.

František Langer (1888–1965)

Spisovatel, lékař, legionář, brigádní generál. V meziválečném období byl vedle Karla Čapka nejúspěšnějším českým dramatikem. Bratr spisovatele Jiřího Mordechaje

Langera. Přátelil se s Jaroslavem Haškem a v roce 1911 se přidal ke Straně mírného pokroku v mezích zákona. V roce 1916 se setkali na Ukrajině ve vsi Berezino, kde Langer sloužil jako vojenský lékař, a pobyli spolu celý týden. Silvestr 1918 spolu oslavili v kavárně Praha v Kyjevě a v roce 1920 se společně vrátili do Prahy.

Lázně Poděbrady 21. 5. 1913. Zleva G. R. Opočenský, Žofie Domažlická, Ladislav Hájek Domažlický, Jaroslav Hašek, Jan Leitzer, Josef Lada, Xena Longenová, ?, E. A. Longen

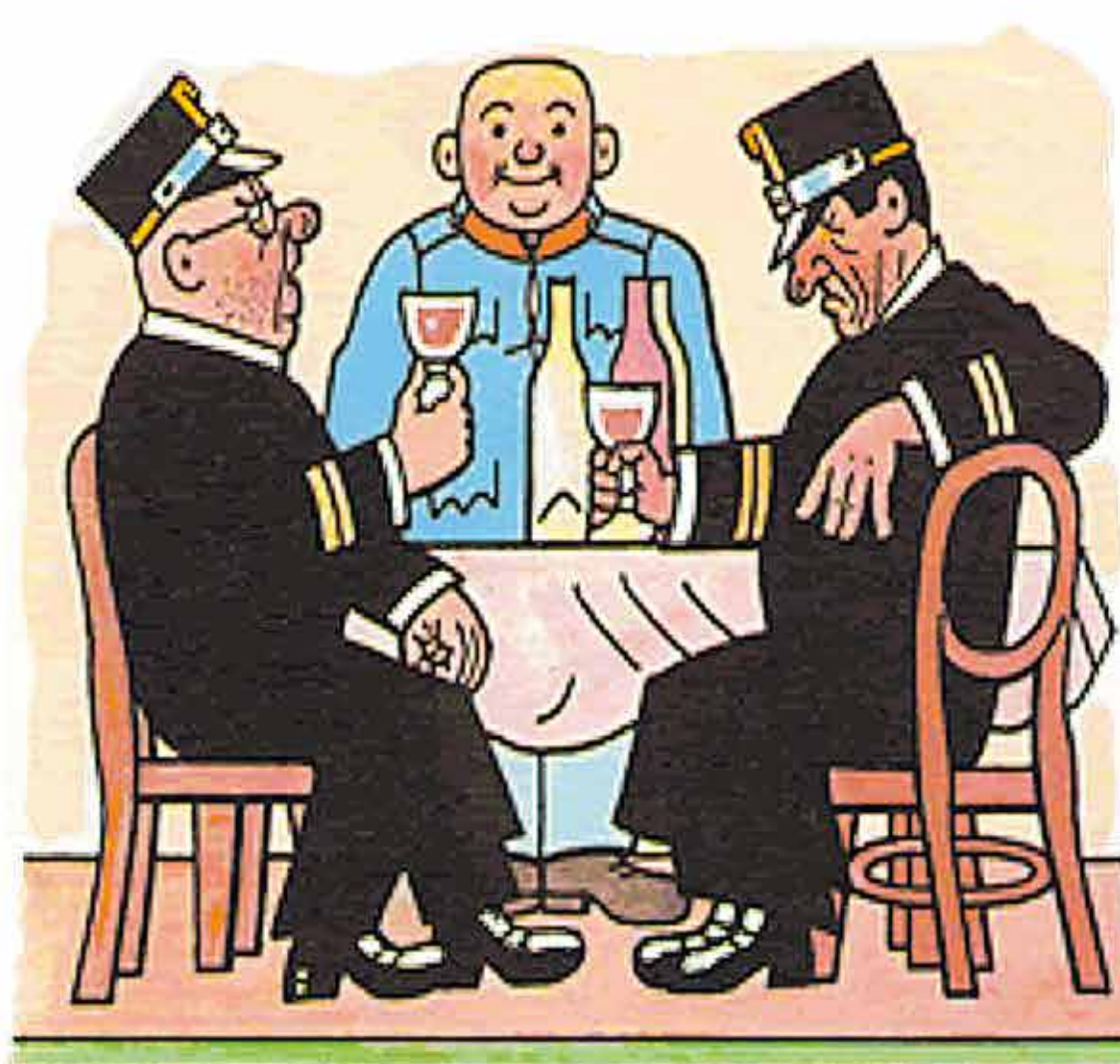
JAROSLAV HAŠEK

Ne že by Hašek v řeči nepoužíval nejsilnějšího českého záporu nebo že by se vyhýbal slovíčkům označujícím umístění a funkce konečníku. Ale nehýřil jimi, neliboval si v nich, i ústně jich užíval jen tam, kde toho vyžadovaly pádnost a zhuštění výrazu. Nevzpomínám si, že by byl někdy právě jedině na nich založil obsah nebo pointu svého vtipu. A dále: Haškovu literárnímu i neliterárnímu humoru chyběla sexualita. V jeho humoreskách se objeví zřídka, a je to jen běžná literární pikantérie let 1900 a něco, však mu také vždy vyjde konvenčně a maloměšťácky, prostě nehaškovsky. V slovním humoru se Hašek vyhýbal každému jednosmyslnému výrazu ze sexuality, avšak jeho jazyková zásoba nehledala obohacení ani v dvojsmyslech ještě snesitelných. A když ho někdo z jeho okolí přímo provokoval ke vtipu z této oblasti, Hašek se nedával zlákat.

Často, když si člověk tehdy chtěl v myšlenkách shrnout Haška, aby ho viděl najednou a úhrnně a v jeho nejsoustředěnější podstatě, odpadlo mu z něho skoro všechno, čím žil, jako žijí jiní lidé. Poměr k matce, k ženě, chvíle, kdy hryzl násadku, když psal, příležitosti, kdy musel jednat a mluvit střízlivě a snad i vážně, všechno odpadalo, jako by právě to na něm bylo nepodstatné, neživotné, nereálné.

Skutečný Hašek byl jenom podivná noční bytost, žijící v svém těžkém ovzduší, napáchlém pivem a zšeřelém tabákovým kouřem. Byl zjevem nějaké, něčí temné fantazie, strašidelným nebo baladicky tajemným zjevem, který budí zvědavost a strach, vábí a znepokojuje, rozesmívá město svými šprýmy, které však jsou maskovaná nenávist a opovržení k němu. Je středověkým přízrakem vystoupivším z Bruegelova nebo Schwaigrova obrazu, malovaným v špinavě žlutých a ryšavých barvách, je rozcuchaným tučným pijákem, kterému břicho bujně přetéká přes pás kalhot. Po nocích a po hospodách se Hašek toulá jako nějaký žebravý vagant, potulný kejklíř, fahrender Geselle, Paleček, šprýmař na účet velkých a mocných, Enšpígl, posmívající se tupým měšťanům, čaroděj Žito, provozující s nimi svá kouzla, krysař, který je vábí za sebou písničkou své píšťalky. Ale mohl být – a tak jsem ho cítil, když mě hřála sympatie k němu, – mohl být také nějaký podnapilý, vrávorající a extatický Villon, upravený na pražskou míru a na první léta dvacátého století. A jeho příhody, vyprávění a anekdoty jsou drobné popěvky, básně a samomluvy toho villonského stínu, který bloudí po našem městě a po našem mládí.

Byli a bylo, František Langer

Jaroslav Hašek

Jaroslav Hašek

1883-1923

BUNDESKANZLERAMT ÖSTERREICH
KUNST

Státní fond kultury ČR

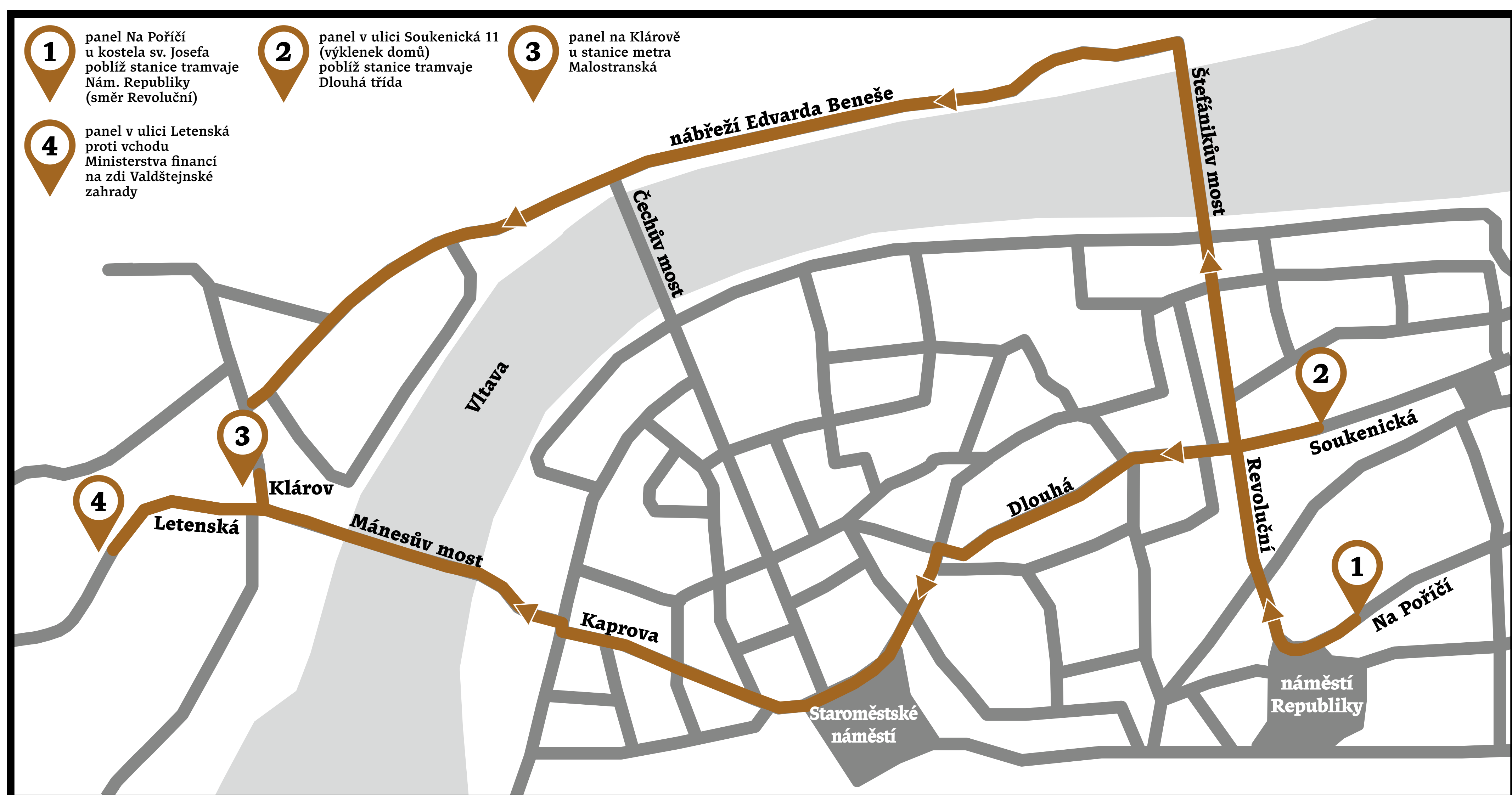
Zuzana a Eugen Brikciusovi

zvou na plakátovou výstavu

Jaroslav Hašek

slovem i obrazem,

na kterou poskytly grant
Městská část Praha 1,
Státní fond kultury České republiky
a Spolkové kancléřství ve Vídni.

Připravila: Zuzana Brikcius
Grafická úprava: Markéta Zahradková
Celou výstavu si lze prohlédnout na: www.brikcius.eu

JAROSLAV HAŠEK

JH psal scénáře pro tehdy velmi populární kabarety a ve svých hrách sám i účinkoval.

Přátelil se s malířem a kreslířem Josefem Ladou, který se později stal tvůrcem kreslené podoby vojáka Švejka.

Josef Lada

(1887–1957)

Malíř, kreslíř, scénograf, spisovatel, psal pohádky, mimo jiné *O chytré kmotře lišce*, *Kocour Mikeš*.

Proslavil se jako ilustrátor Haškova románu *Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války*. Inspiraci čerpal v rodných Hrusicích. Vytvořil na čtyři sta obrazů a patnáct tisíc ilustrací.

1 Obálka knihy *Průvodci cizinců a jiné satiry z cest i domova*, 1913

2 Ilustrace *Vojáka Švejka* od Josefa Lada

3 Úryvek z knihy *Průvodci cizinců...*

DOBRÝ VOJÁK ŠVEJK

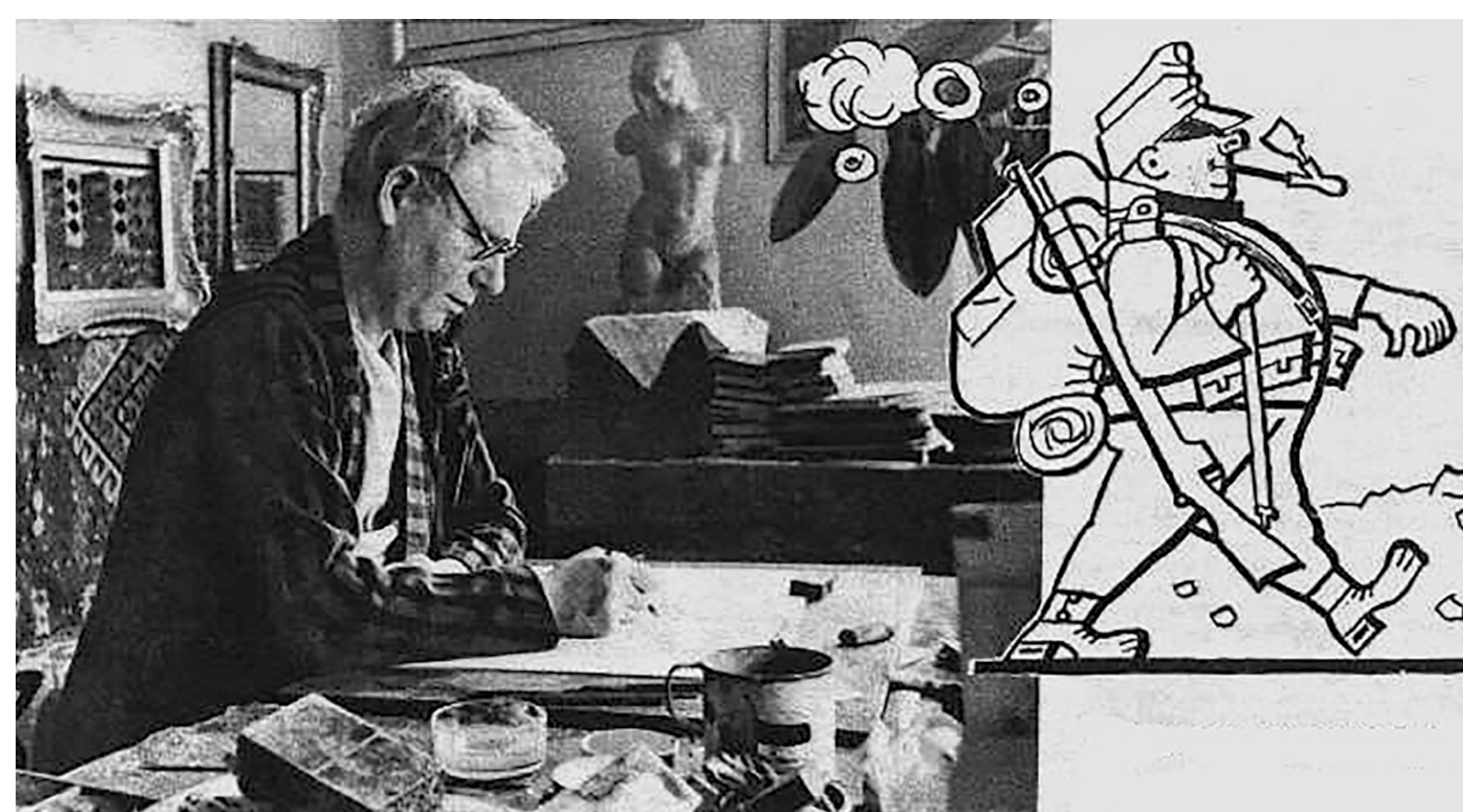
2

A klopýtá Nathan Benjamin ulicemi Zapustny, mezi nízkými domky ze dřeva a najednou slyší hlas: »Nezapaluj dům Zevi Ašera, zapal domy nevěřících gojimů a radovati se budeš před jeho tváří věčně věkův.« Klopýtá tedy a vrávorá ven ze židovské čtvrti a naproti němu jde anděl Zadkiel. »Anděle Zadkiele,« křičí Nathan, »s kterým domem mám začít?«

»Co řveš, žide?« táže se anděl Zadkiel a chytá Nathana za límec kaftanu. A anděl Zadkiel mění svou tvářnost, dívá se přísněji, táje jaksi ve své nebeské kráse, jako sníh na jaře a Nathana Benjamina drží za krk policejní inspektor Zabuleckí.

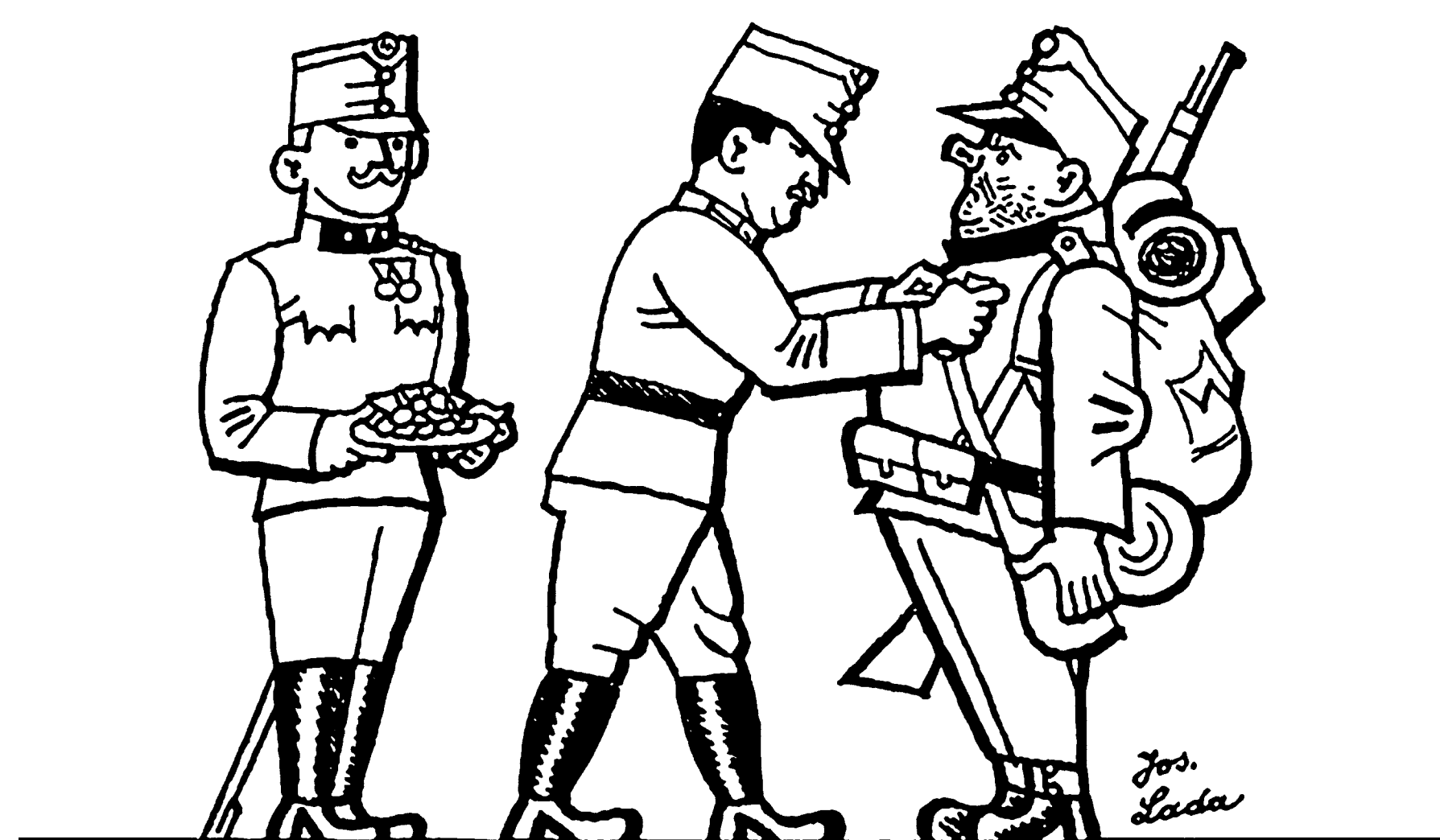
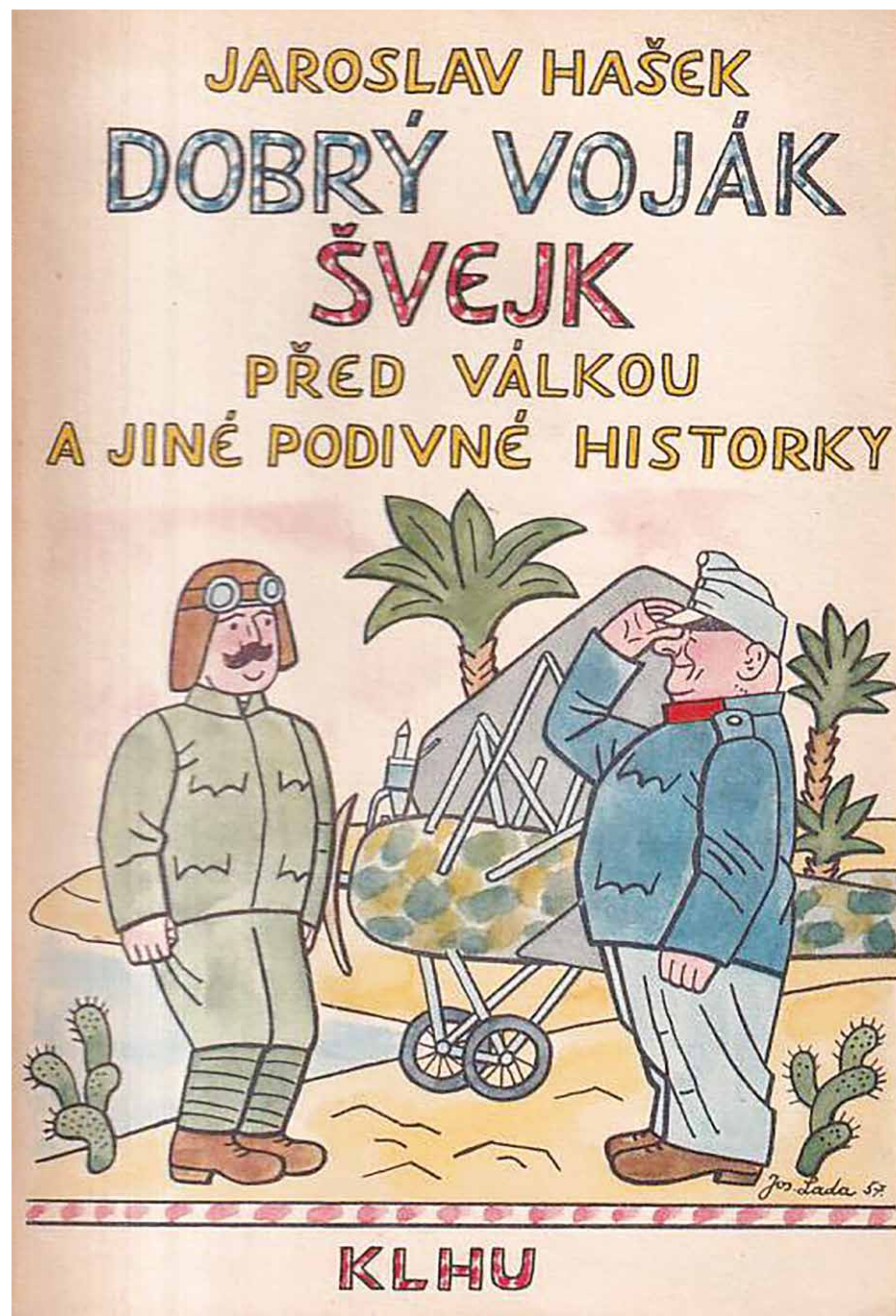

3

Josef Lada

JAROSLAV HAŠEK

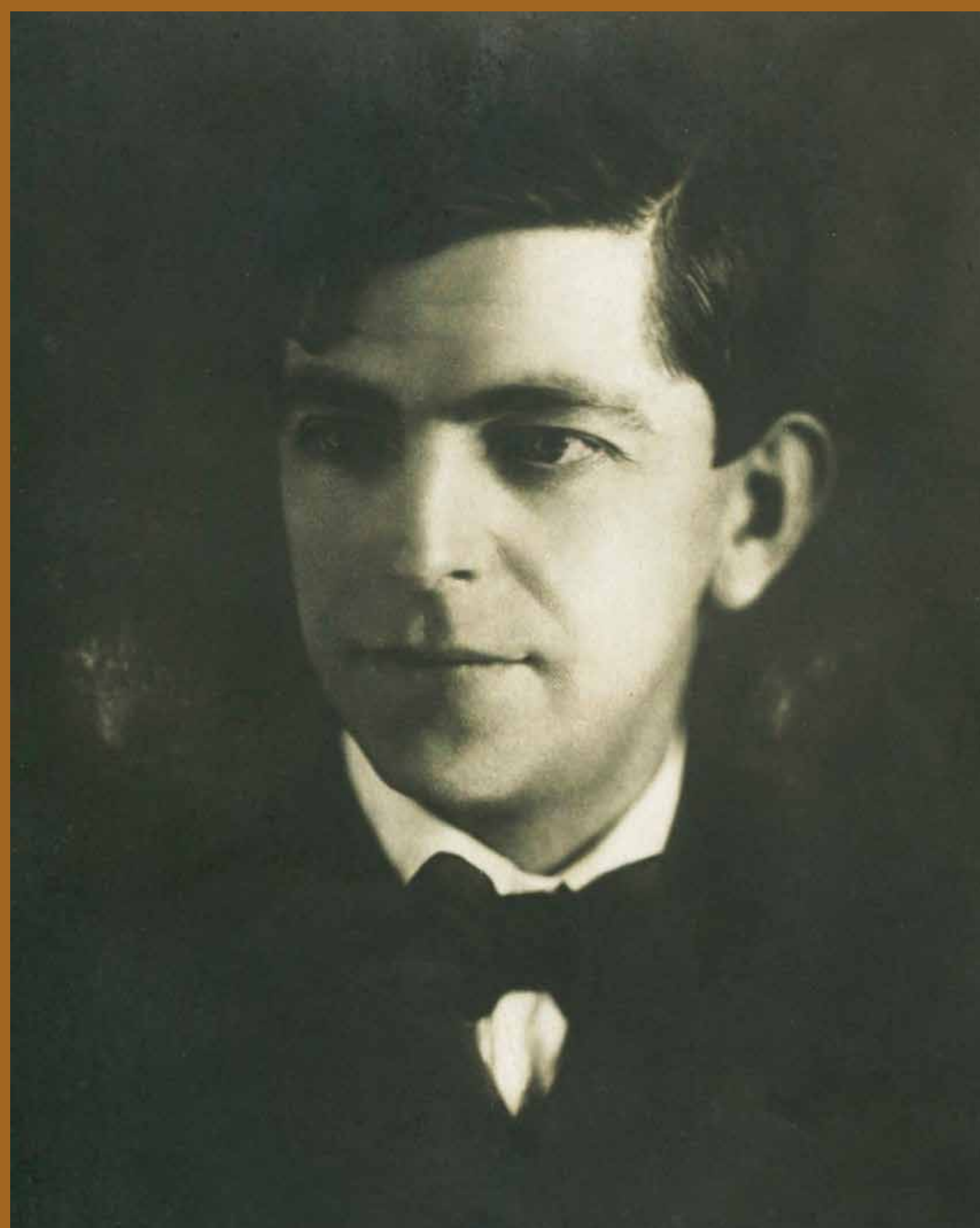
JAROSLAV HAŠEK

S Josefem Ladou a se Zdeňkem Matějem Kudějem vyražel na toulky po jižních Čechách.

Emil Artur Longen
(vl. jménem Pittermann)
(1885–1936)

Spisovatel, dramatik, kabaretiér, herec, režisér, scenárista, malíř. Byl autorem vzpomínkové novely *Můj přítel Jaroslav Hašek*, kterého líčí jako cynického nelidu hrubé povahy.

Zdeněk Matěj Kuděj
(1881–1955)

Spisovatel, básník, tulák. Přítel Jaroslava Haška, se kterým spolupracoval, flámoval a toulal se po české krajině. Vydal řadu knih ze svých dobrodružných cest po moři i po Americe. Předobraz dobrého vojáka Švejka.

- 1 Jaroslav Hašek ležící, zprava E. A. Longen, Xena Longenová, s kytarou J. Leitzer.
- 2 Jaroslav Hašek a Zdeněk Matěj Kuděj, 1912, Nový Jáchymov

JAROSLAV HAŠEK

Největšího vlivu na Haška docílil malíř Lada, jenž se také Haška ujal, aby z nepolepšitelného bohéma učinil pořádného člověka, jehož první povinností jest: v noci spát, ve dne pracovat. V té době býval Lada nepatrný a hubený mužík – a zdálo se neuvěřitelné, když se silný Hašek nebránil tělesným trestům, jimiž ho Lada častoval za bohémské poklesky.

Bylo v tom něco tajemného.

Snad míval Hašek občas potřebu se někomu podřídit. Trpělivě nastavil Ladovým ranám masité tváře nebo záda a kajícně povzdychával: „Jednáš správně, Pepíčku. Škoda každé rány, která padne vedle.“ Potrestav Haška poručil mu Lada, aby pracoval. Hašek myl podlahu, vařil, uklízel a pak psal v koutku své humoresky. Lada chodil kolem jako dozorce otroků a vyhrožoval:

„Tak se musí na tebe, lumpe! Nebudeš-li dělat dobrotu, dostaneš tolik ran, že zdráv neodlezeš.“

Hašek se blaženě usmíval a tichounce šveholil:

„Děkuji ti, Pepíčku, děkuji za tvoji velikou péči a lásku. Nevím, jak se ti odvděčím.“

Lada se nepokoušel vychovávat Haška v abstinenta. Chodil s ním do krčem, ale nedopustil, aby pil přes míru, v rozhodném okamžiku energicky povstal:

„A dost! Jdeme domů. Marš!“

Lada nedovolil, aby Hašek sám vycházel z domova, jsa přesvědčen, že by zmizel na několik dnů a vrátil se domů zničen na duchu i na těle. Marné byly výmluvy Haškovy, že musí tam či onam za důležitější záležitostí. Lada se od něho nehnul, a musil-li sám obstarat svoje věci, zamkl prostě Haška v bytě. Vězeň zpočátku zuřil a řval ve svém vězení jako poraněný býk, aby poděsil sousedy, mlátil vším, co mu padlo do ruky. Dovedl tak řádit celé odpoledne za Ladovy nepřítomnosti, v té naději, že pan domácí pohrozí Ladovi výpovědí. Pan domácí nezklamal Haškovy předpoklady a zakročil. Lada byl přivítán již v průjezdě rozzelenou domovnicí, jež líčila všechny zvuky a rány, které působí ten pan spisovatel nahoře. Lada ji chlácholil:

„Vyřidte panu domácímu, aby se nezlobil, poněvadž Haškovi vyženu z těla jeho zlého ducha.“

Pak se rozléhalo z Ladova bytu příšerné kvílení Haškovo, neboť rozzlobený pán bytu pracoval tentokrát holí. Vykonav své dílo trestné, vyřkl ortel nejhroznější:

„Za trest nesmíš dva dny do hospody. Zůstaneme doma a napiješ se z vodovodu, lumpe! A opovážíš-li se ještě jednou dělat podobné výstupy v mé nepřítomnosti, seřežu tě bejkovcem.“

Hašek přísahal, že se polepší, a prosil:

„Proboha, Pepíčku, pojďme do hospody na jedno pivo. Vždyť se žízní zalknu.“

Můj přítel Jaroslav Hašek

Emil Artur Longen

Svolávací vyhláška.

(Z magistrátu král. hl. města Prahy.)

Všichni při prohlídce v době od 16. listopadu až do 31. prosince 1914 aneb později až ke lhůtám nastupovacím, dle určeným, k domobraně službě se zbraní způsobilými shledaní domobranní povinnici

ročníků narození: 1878, 1879, 1880, 1881, 1882, 1883, 1884, 1885 a 1886

mají, pokud nebyli již povoláni ke službě se zbraní nebo nebyli této služby z důvodů veřejné služby nebo veřejného zájmu na určitou nebo neurčitou dobu zproštěni, nastoupiti a dostaviti se u naznačeného v jejich domobranněm legitimacním lístku c. a k. doplňovacího okresního velitelství, vztahmo c. k. zeměbranného (zemských střelců) doplňovacího okresního velitelství, a dle:

1. Rakouští státní občané:

ročníků narození 1884, 1885 a 1886 dne 1. února 1915;

ročníků narození 1878, 1879, 1880, 1881, 1882, 1883 dne 15. února 1915.

2. Uherští státní občané:

ročníků narození 1883, 1884, 1885 a 1886 dne 15. února 1915;

ročníků narození 1878, 1879, 1880, 1881 a 1882 dne 1. března 1915.

Narukoval v roce 1915. Brzy upadl do zajetí. V létě 1916 vstoupil do Československých legií a bojoval u Zborova.

- Svolávací vyhláška, *Národní listy*, 20. 1. 1915
- Útvar 91. pěšího pluku, České Budějovice
- Na frontě, 1915 (Hašek označen kroužkem)
- V zákopu, 1915 (Hašek označen kroužkem)

- 3/8

JAROSLAV HAŠEK

K.u.k. Infanterieregiment No.91

Res. Nr. *74.404*

95.

154672 BELOHNUNGSANTRAG

über

Charge: *Brigadierenstabschef* Nor- u. Zuname: *Jaroslav Hašek*

Truppenkörper: *2. B. G. - Abteilung*, Diensteseinteilung: *Kommandeur*

Anlass: *Ich, in dem Kämpfe am 30. 10. 1915, wurde ausgezeichnet. Ich habe mich bei der Befreiung der Festung von der russischen Besatzung durch meine Tapferkeit und meine heldenmütigen Taten verdient. Ich bin stolz auf meine Tapferkeit und meine heldenmütigen Taten. Ich bin stolz auf meine Tapferkeit und meine heldenmütigen Taten.*

Witt, Fritz, 30. 10. 1915.

Antwort: P. H. Hašek, 30. 10. 1915.

Platz, am 2. August, 1915.

Friedens- und Kriegsdekoration: *Keine*

Brigadierenstabschef *47. Infanteriebrigadekommando*

Gr. Nr. 199/15

am 4. 10. 1915.

Division *1. B. G.*

GESEHEN!

K. u. k. 9. Infanterietruppenkommando

Feldpost 33 am 4. August 1915

Kps. Kmdn. Korpskommando

Präs. am 1. 10. 1915

No. 1143/15

offene

verl. Blg.

Armee-Kmdn.:

Paul P. Nr. 187 vom 20. 11. 1915: 02

MBA 154.672, 21. 106

3

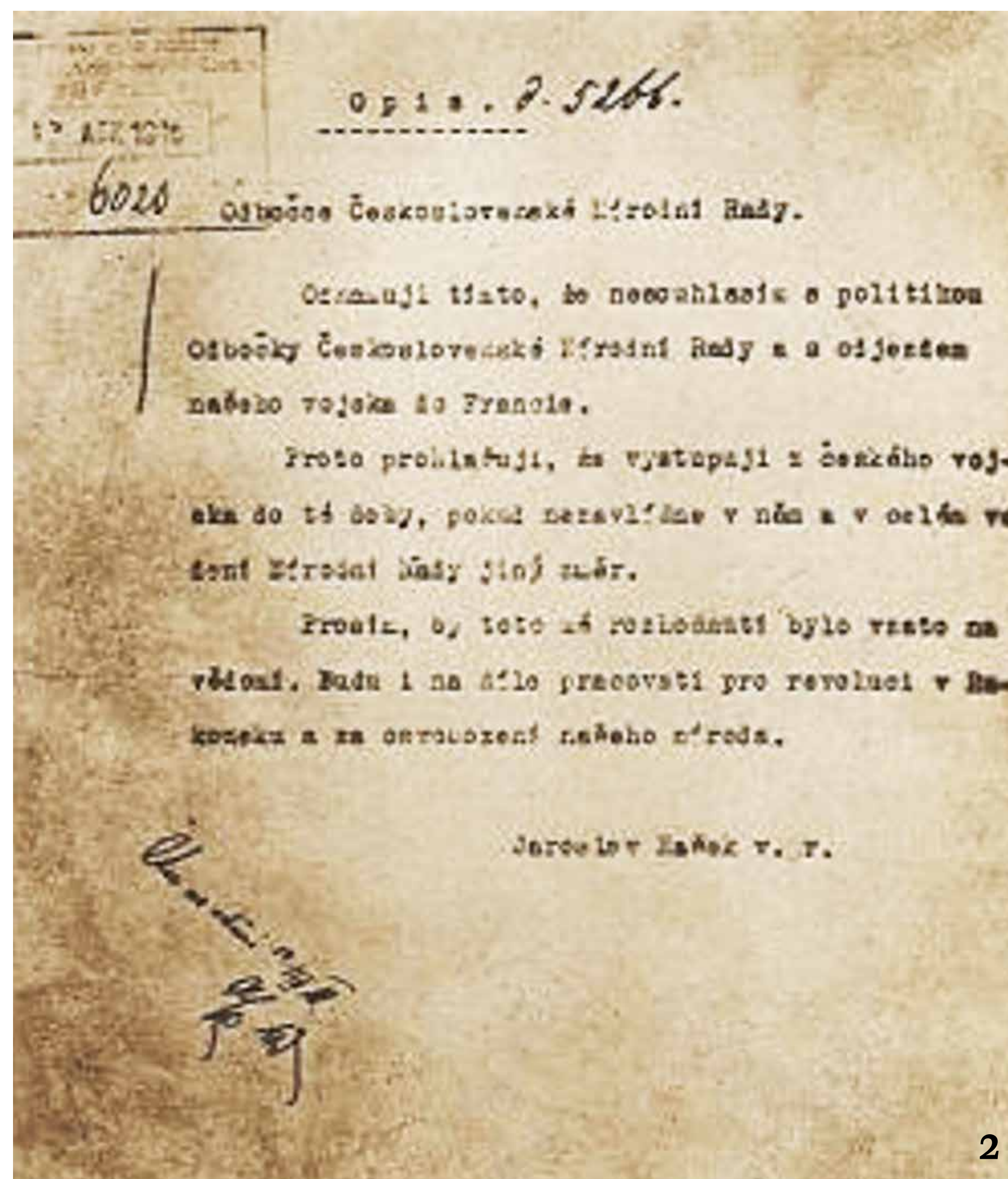
- 1 Vojenské baráky v Brucku nad Litavou
- 2 Hotel Praha, Kyjev, 1916–1917, ústředí prvního československého odboje
- 3 Definitivní návrh na udělení medaile Za statečnost
- 4 Jaroslav Hašek, 1915
- 5 Jaroslav Hašek v nemocnici, 1915

V dubnu 1918 vstoupil do Rudé armády a o rok později již řídil armádní tiskárnu v nejvýchodnějším evropském městě Ufa v autonomním Baškortostánu.

АНКЕТА	
ВОПРОСЫ	ОТВЕТЫ
Имя, отчество и фамилия	<i>Евгений Павлович Гринин,</i>
С какого времени служил в учреждениях и какова должность	<i>Начальник отдела по контролю за соблюдением правил торговли</i>
Какие должности занимал в настоящее время и с какого числа	<i>Гос. комиссариат Торгов. Возмездный отдел В. С. 1918 г.</i>
Род занятий до Октябрьской Революции	<i>Журналист</i>
Из какой партии принадлежит или какой секции	<i>Коммунистическая партия</i>
Полный адрес	<i>Бухарская ул. Дом № 10</i>
Полное юридическое название	<i>Ч. 1-й</i>
Семейное положение	<i>Актёр</i>
Год рождения	<i>1883</i>
Образование (какой класс)	<i>Высшее</i>
Подпись <i>Евгений Гринин</i>	

Р. С. Ф. С. Р.
РЕВОЛЮЦИОННЫЙ
ВОЕННЫЙ СОВЕТ
Политический Отдел.

УДОСТОВЕРЕНИЕ.

Дано сие тов. И. Гошек
в том, что он назначается делегатом в ка-
сетей организации в г. Тулузину
в распоряжение т. Широкова.
что подписью и приложением печати удостоверяется.

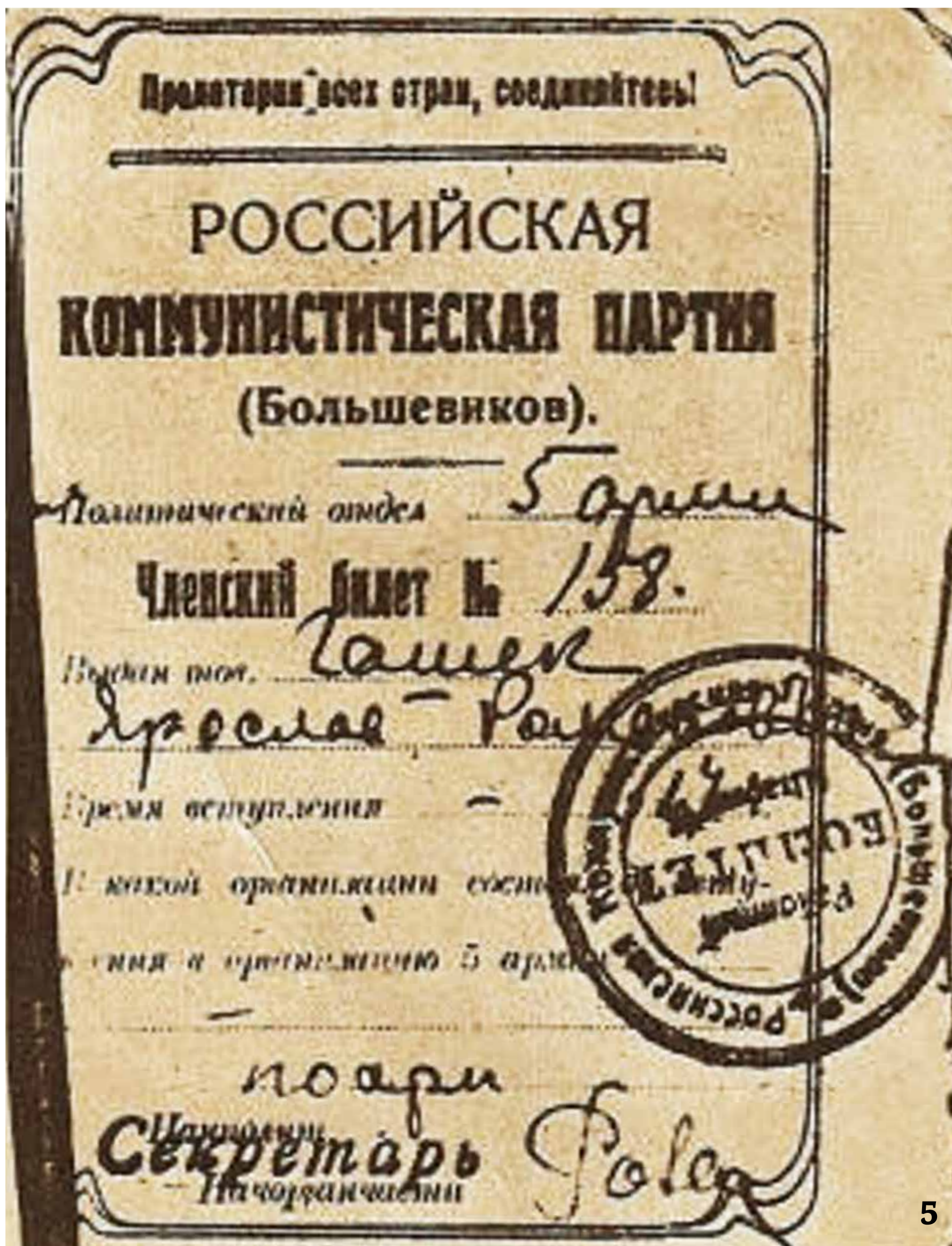
Заведующий Политическим Отделом В. Широков
Секретарь М. Митрофанов

Политический
ОТДЕЛ

- 1 Dotazník z doby jeho působení v Bugulmě, 1918
- 2 Výstup z legie, 1918
- 3 Jaroslav Hašek, 1916
- 4 Jaroslav Hašek s první ženou Jarmilou a synem Richardem, 1921
- 5 Dokument Jaroslava Haška z Bugulmy

V květnu 1920 se (nerozveden s Jarmilou) oženil s Alexandrou Grigorijevnou Lvovovou, zvanou Šura a po mnoha politických a vojenských rošádách se vrátil do Prahy, kde opět vedl svůj bouřlivácký hospodský život.

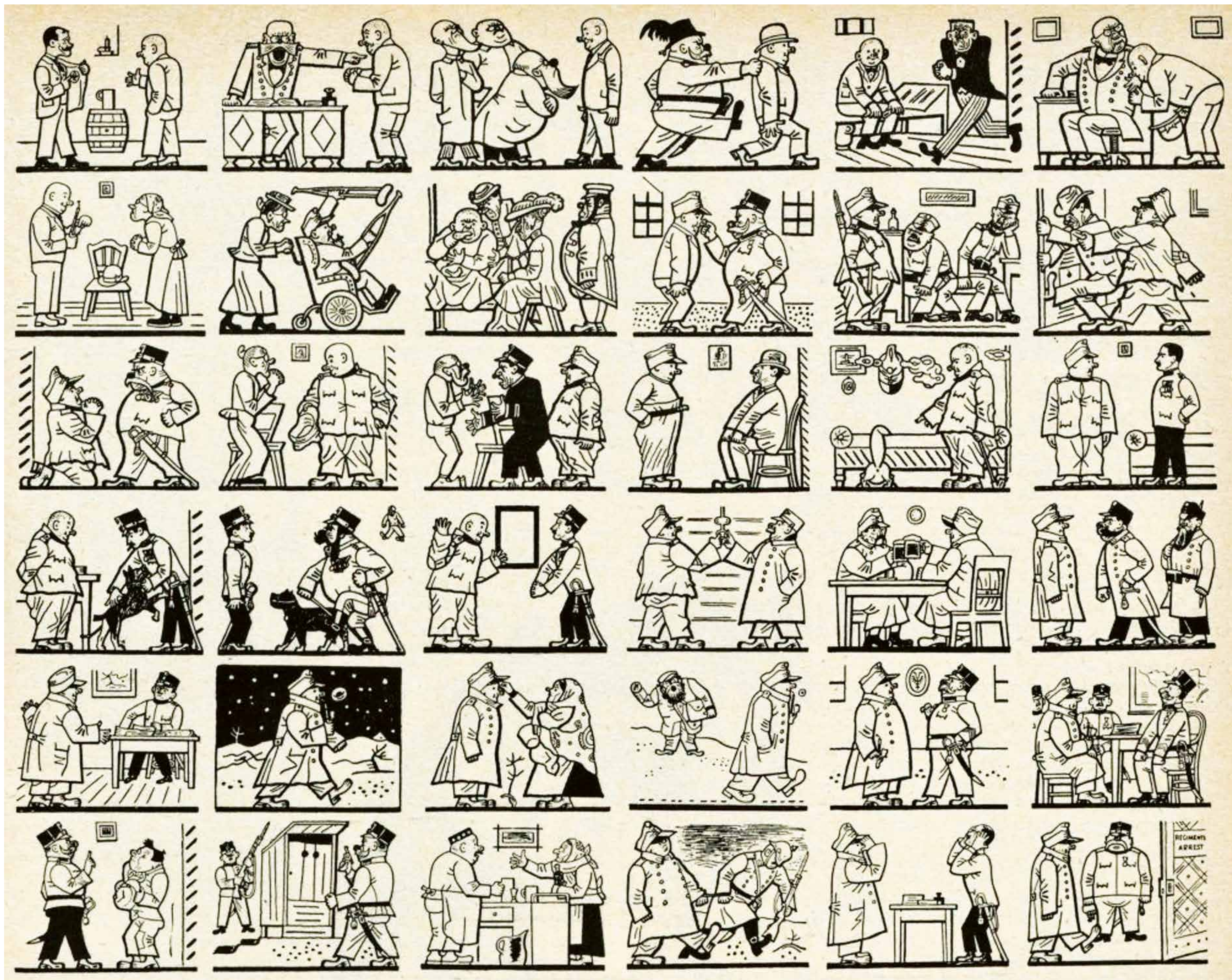

- 1 Sídlo politického oddělení 5. armády v Krasnojarsku
- 2 Jaroslav Hašek, 1920
- 3 Sídlo městského sovětu v Irkutsku
- 4 Pardubická karanténí stanice, 1918
- 5 Haškova legitimace Ruské komunistické strany

Okno z malého úzkého pokojíka obráceno bylo do rušné ulice. A přímo proti v domě U zlatého anděla, jehož pozlacený reliéf visel nad hostincem, bydlil František Sauer, proslulá žižkovská osobnost, hodný člověk a na konci svého života i autor knihy o svém neklidném živobytí. Válka skončila a k Saurovi brzo po svém návratu nastěhoval se Jaroslav Hašek se svou druhou ženou, kterou si přivezl z Ruska. A věčný mystifikátor vydával ji za kněžnu. Nevypadala na to. Dívali jsme se jim přímo do okna, a tak jsme mohli vídat i jejich pozdní levé a poté paní Šuru – tak jí říkali žižkovští sousedé –, která s oblibou pozorovala život na naší rušné ulici.

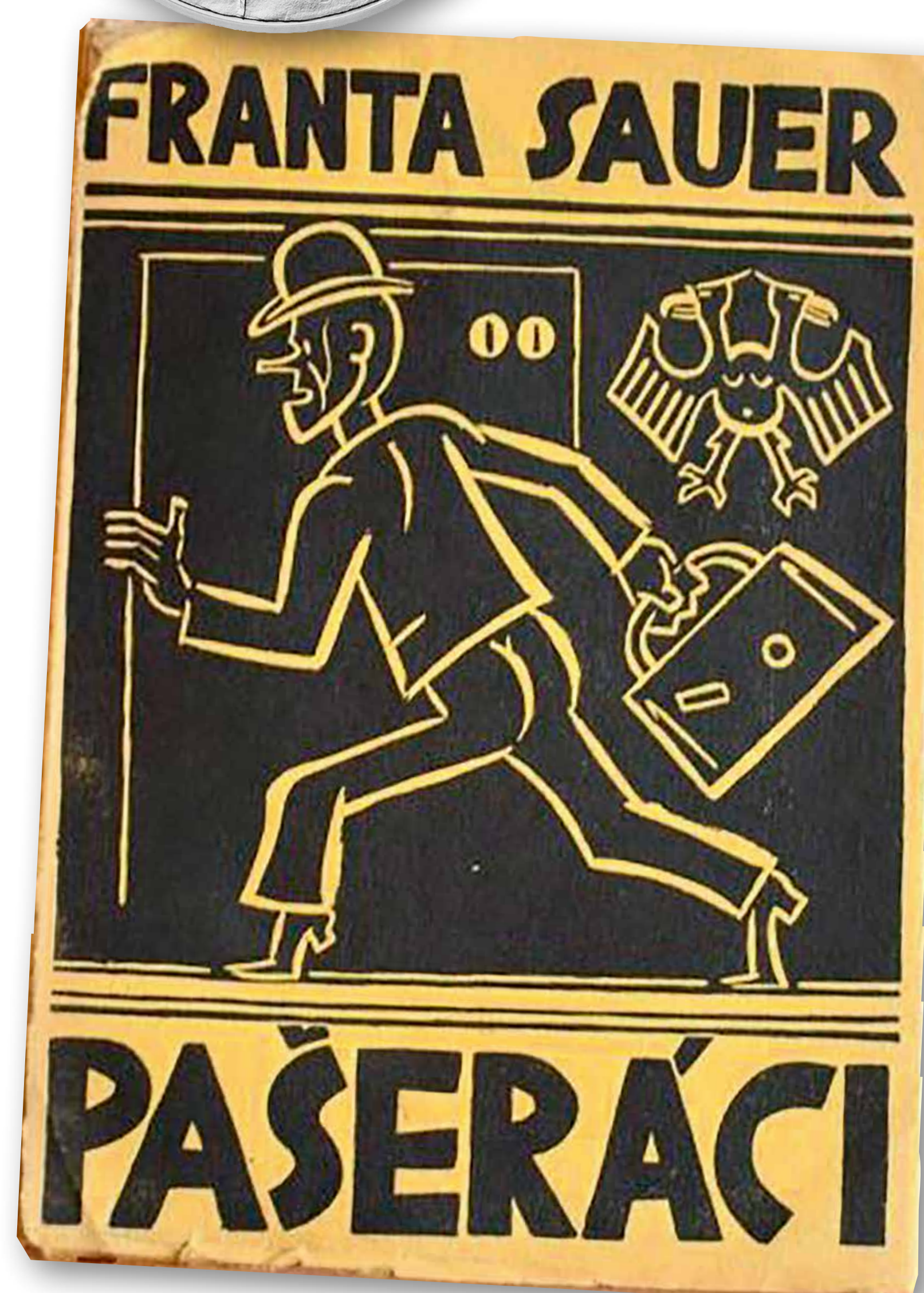

JAROSLAV HAŠEK

František „Franta“ Sauer
(1882–1947)

Spisovatel, anarchista a blízký přítel JH. V roce 1918 zorganizoval stržení mariánského sloupu na Staroměstském náměstí. Na konci druhé světové války byl zatčen za rozšiřování spisů T. G. Masaryka a převezen do Terezína.

Jaroslav Hašek

Jaroslav Hašek

1883-1923

BUNDESKANZLERAMT ÖSTERREICH
KUNST

Státní fond kultury ČR

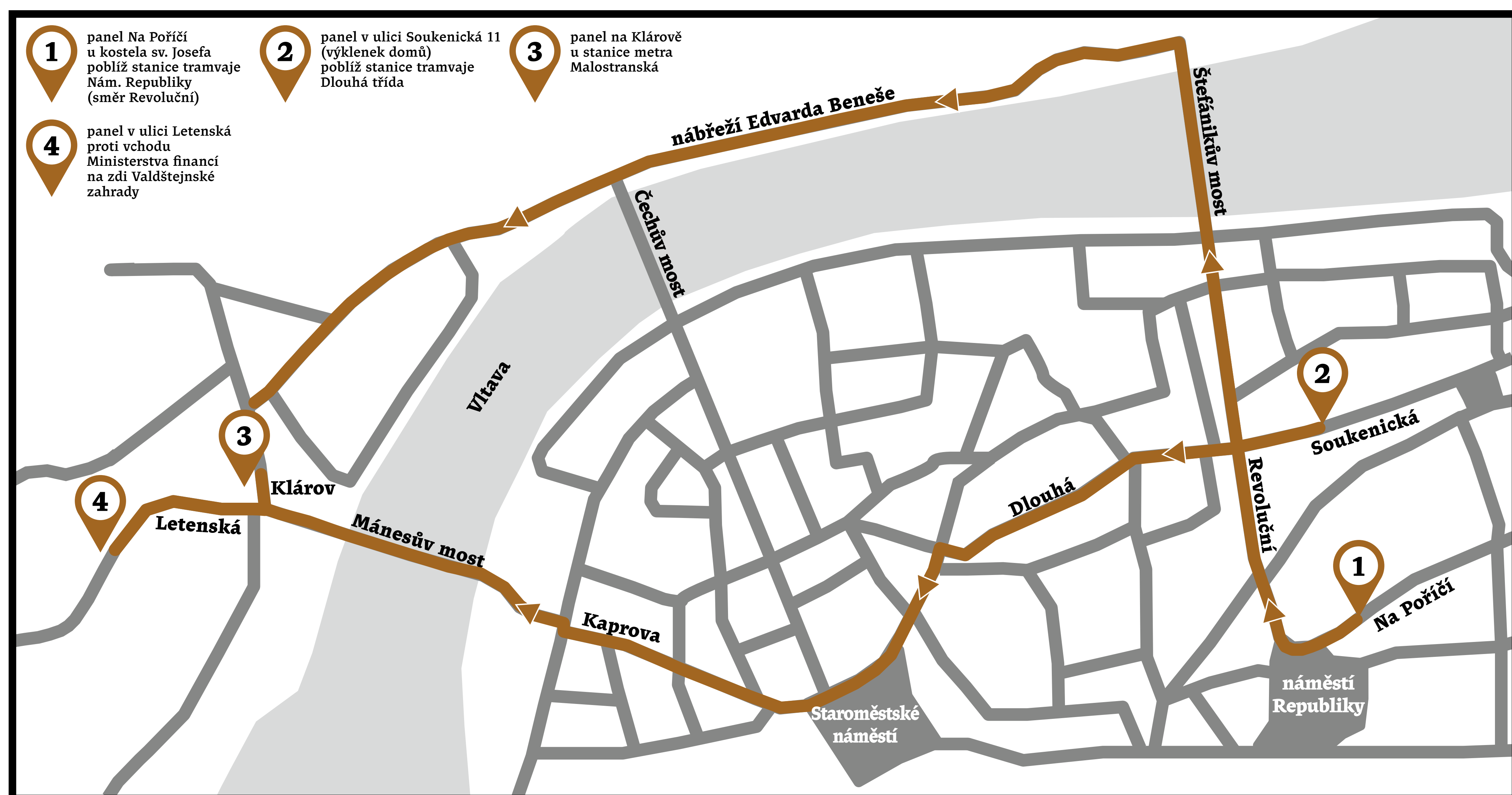
Zuzana a Eugen Brikciusovi

zvou na plakátovou výstavu

Jaroslav Hašek

slovem i obrazem,

na kterou poskytly grant
Městská část Praha 1,
Státní fond kultury České republiky
a Spolkové kancléřství ve Vídni.

Připravila: Zuzana Brikcius
Grafická úprava: Markéta Zahrádková
Celou výstavu si lze prohlédnout na: www.brikcius.eu

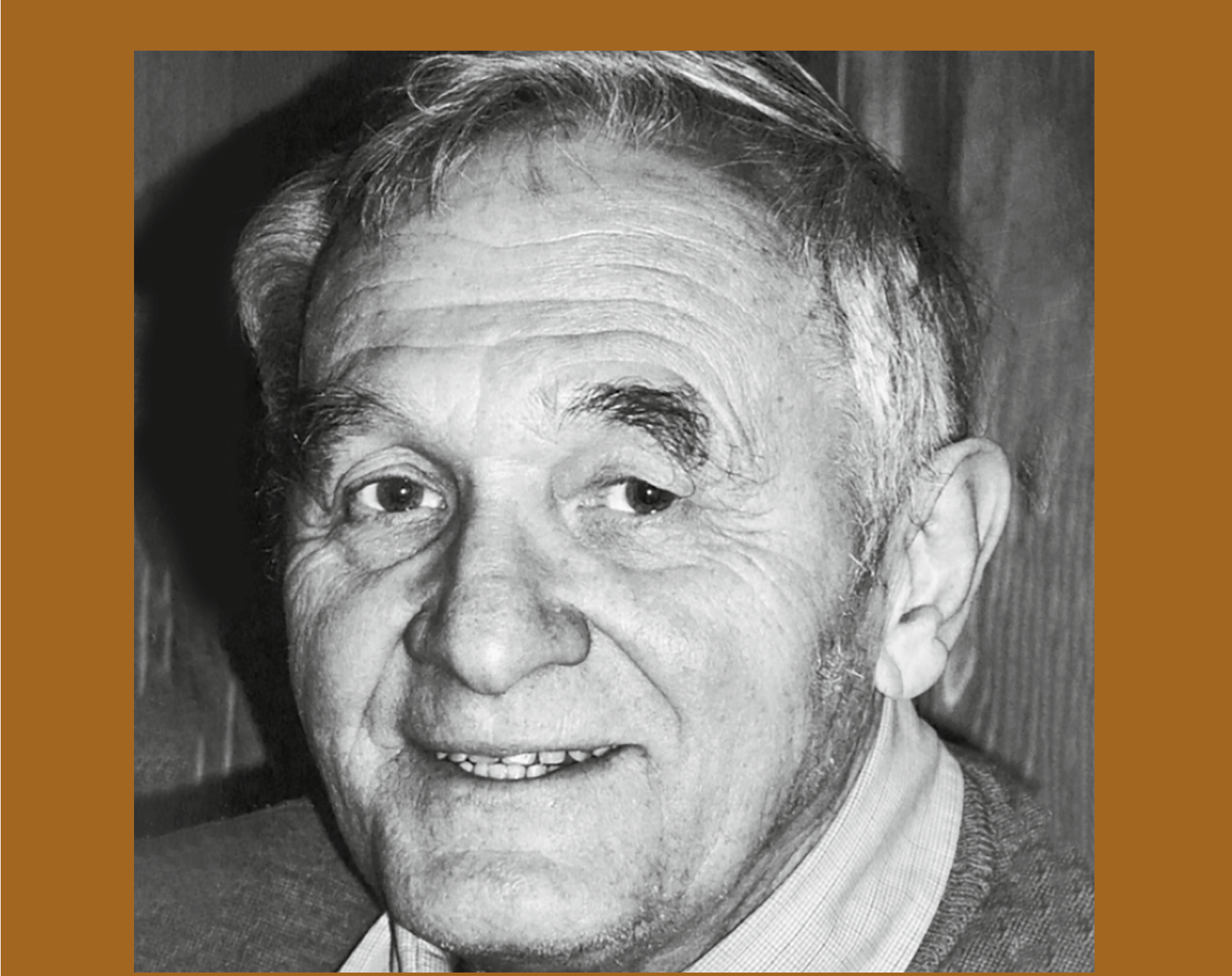
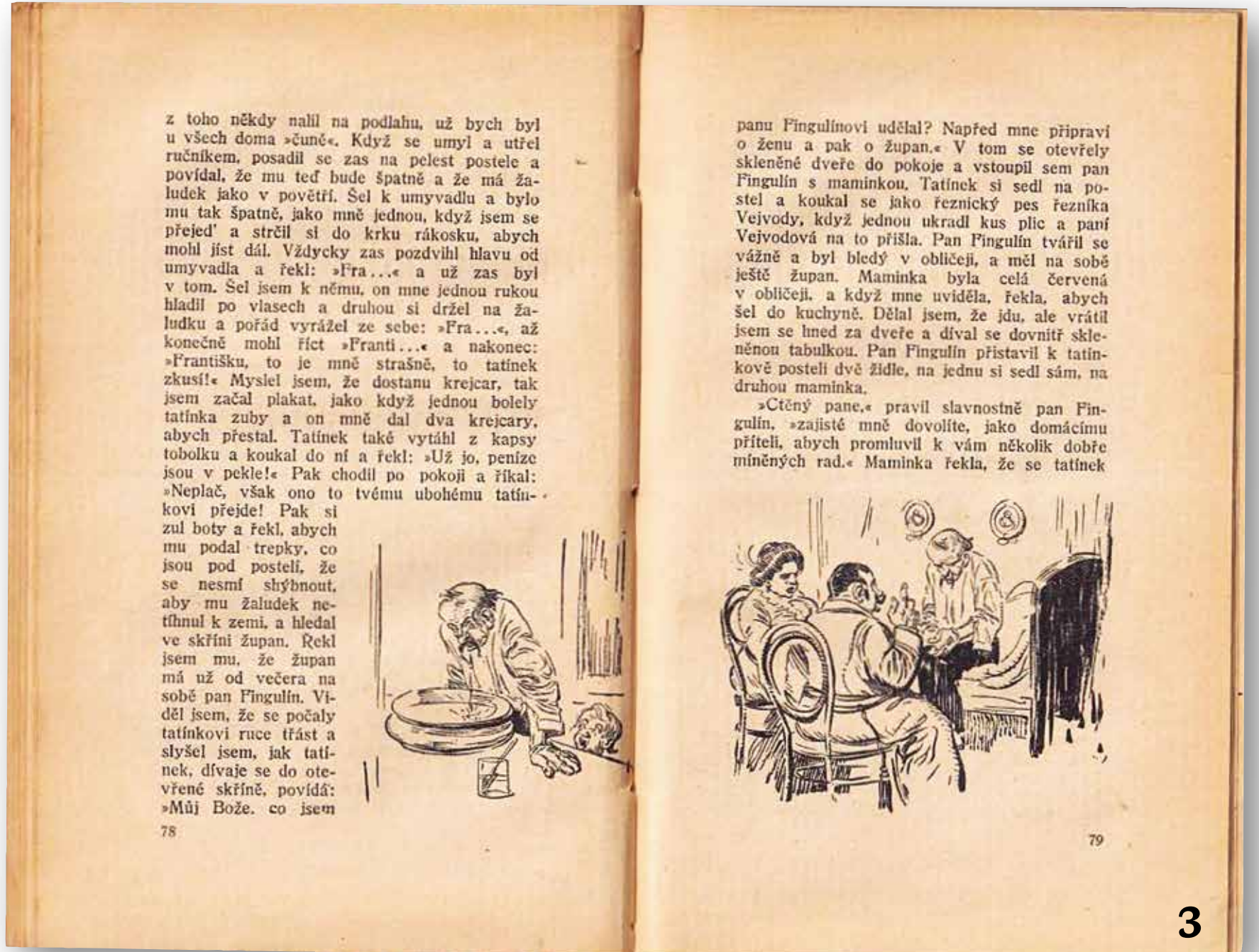
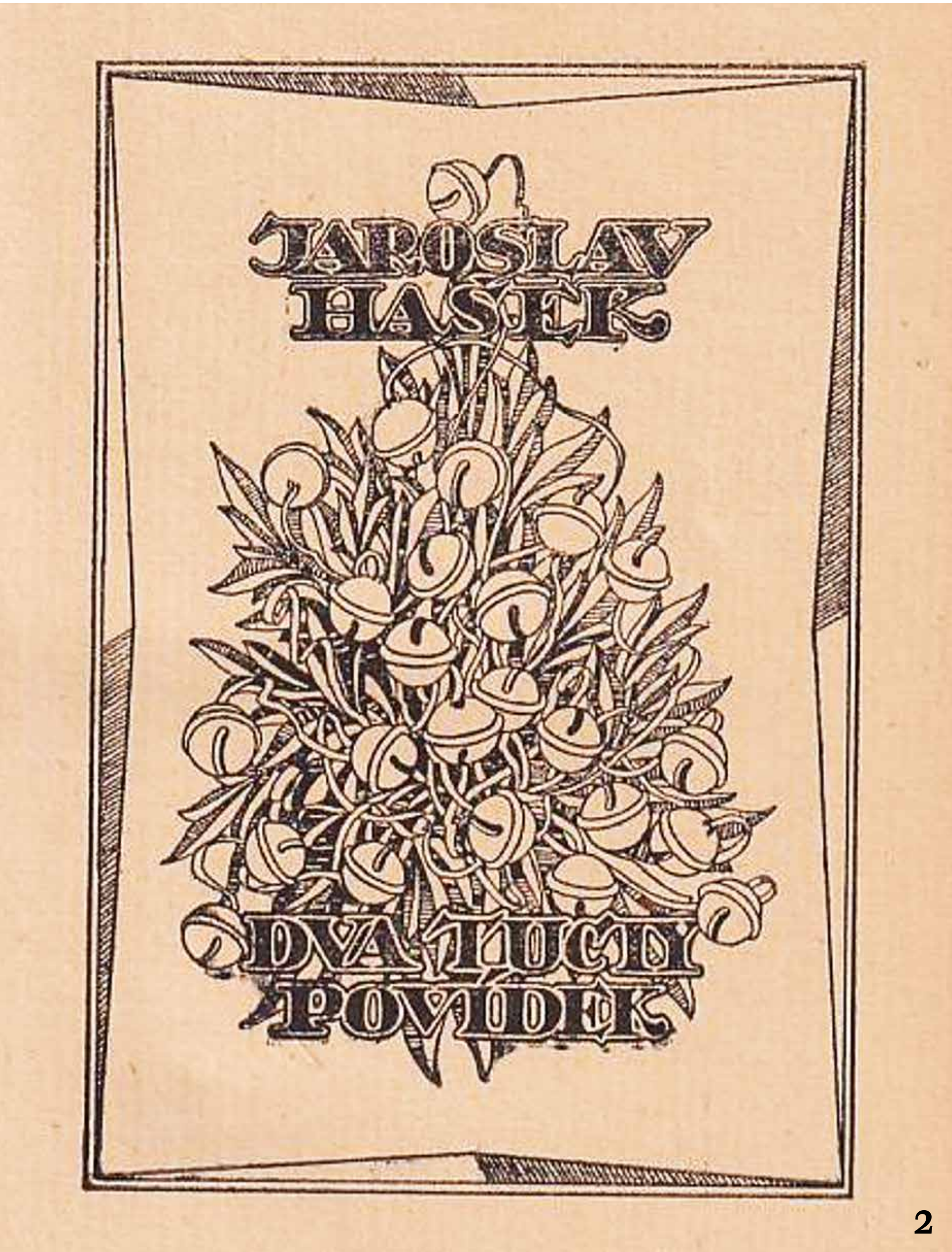
JAROSLAV HAŠEK

JH se živil psaním humoristických povídek, ve kterých využil své zkušenosti z války na všech frontách.

- 1 Obálka knihy *Dobry vojak Svejek*
- 2 Obálka knihy *Dva tucty povídek*, 1921
- 3 Úryvek z knihy *Dva tucty povídek*, 1921
- 4 Hašek se synem Richardem, 1921

Radko Pytlík
(1928–2022)
Literární historik, publicista a spisovatel. Soustavně se věnoval životu a dílu JH, o kterém vydal řadu knih.

JAROSLAV HAŠEK

Jaroslav Panuška (1872–1958)

Malíř krajin, romantických, pohádkových a fantastických témat, kreslíř. Studoval na pražské Akademii výtvarných umění u Julia Mařáka a Maximiliána Pirnera. Přivedl Haška do Lipnice nad Sázavou (1921).

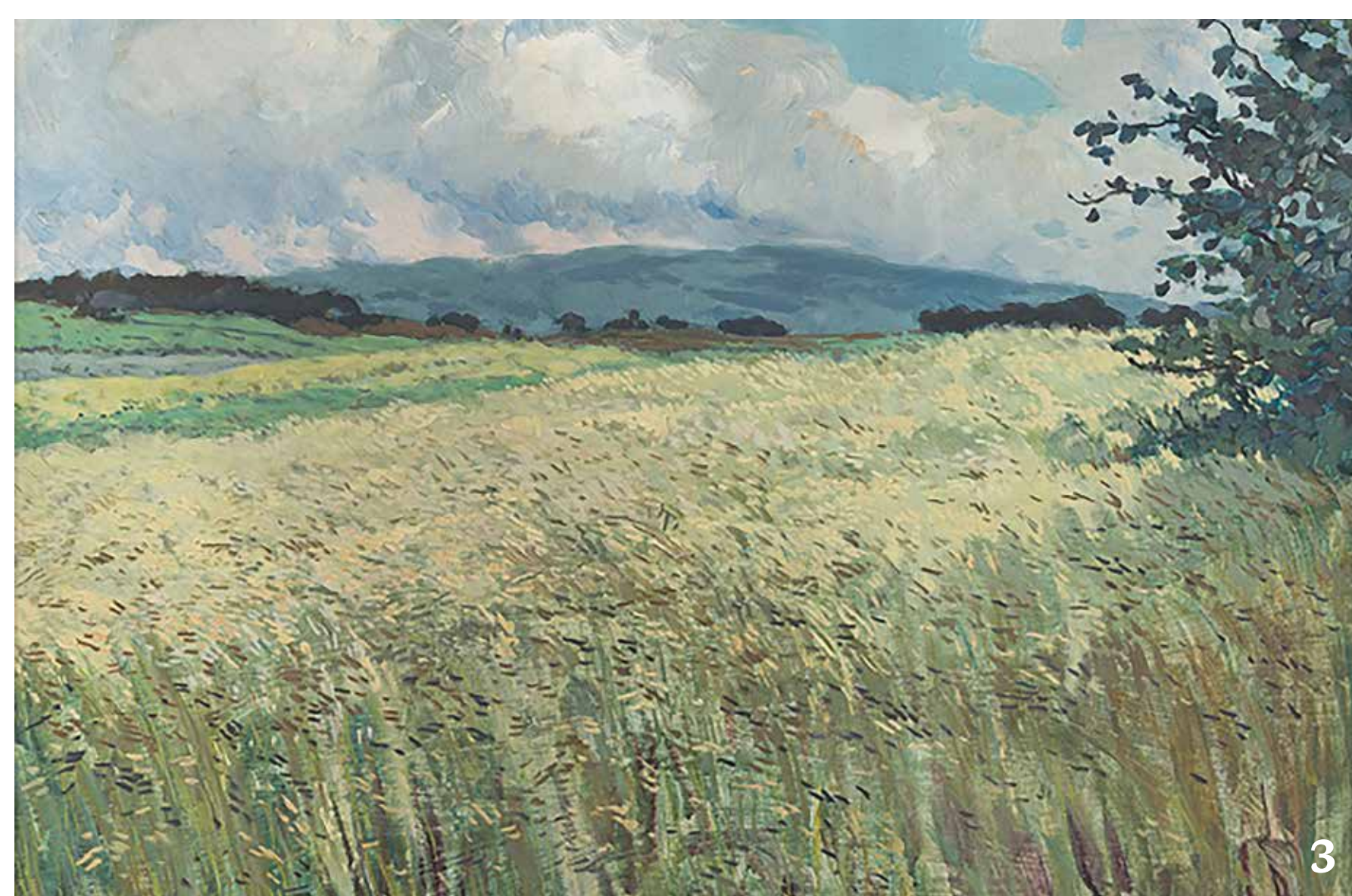
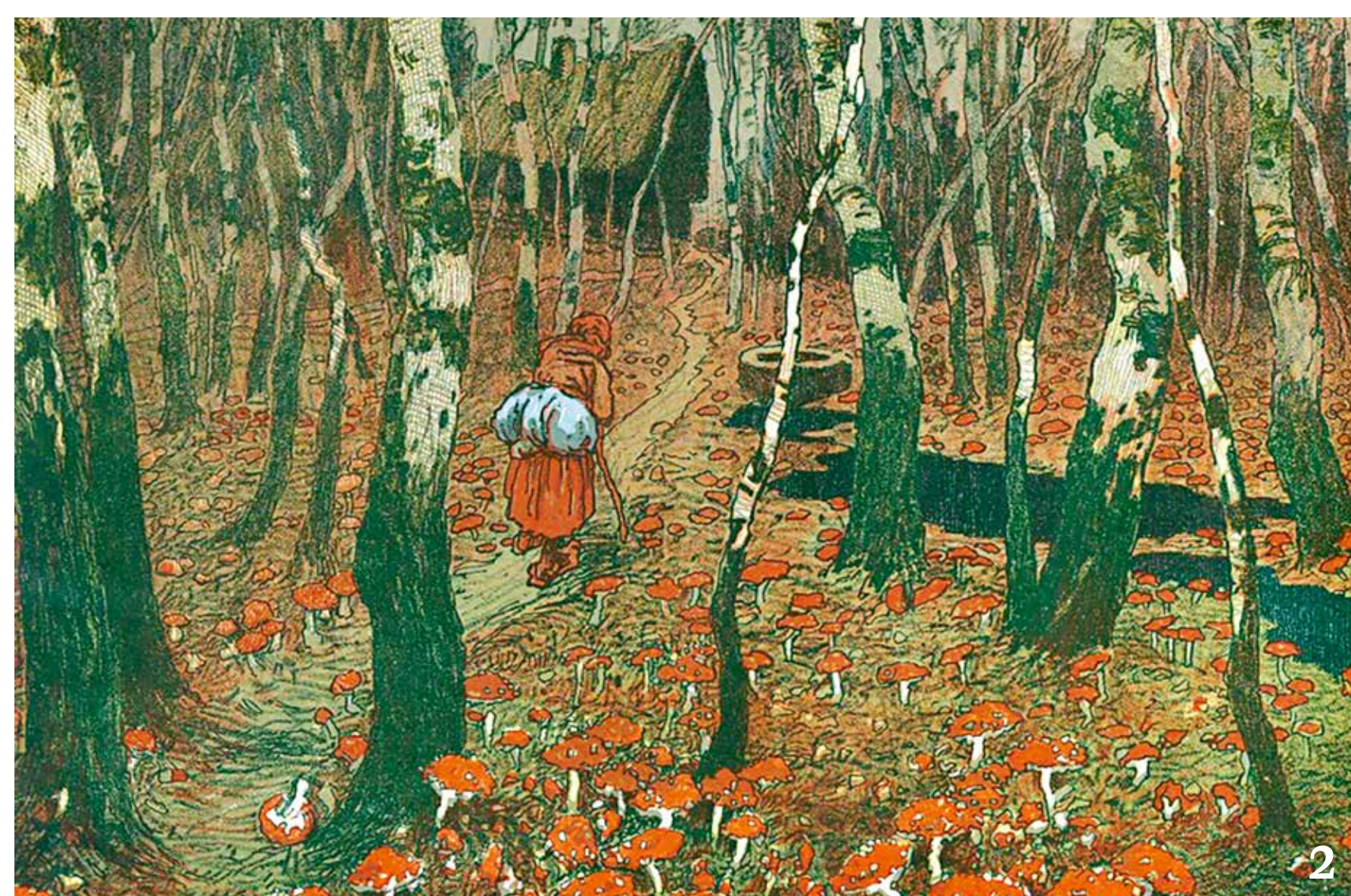
1 Domek v Lipnici nad Sázavou, který Jaroslav Hašek koupil za 25 000 Kč

2 Obraz J. Panušky *Baba v muchomurkách*, 1904–1905

3 Obraz J. Panušky *Letní krajina*, 1905

V srpnu 1921 odjel se Šurou a malířem Jaroslavem Panuškou do Lipnice nad Sázavou, kde začal psát jeden z nejslavnějších světových románů *Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války*. Těžce nemocen musel část svého románu nadiktovat.

At' tak, at' onak: Jak náleží, záhadným stává se teprve nyní jeho „Dobrý voják Švejk“. Byl napsán opravdu jen jaksi levou rukou v povrchním chvatu a nevložil se do něho Hašek celý? Nebo stojíme zde před zjevem komplementárnosti, podle níž autor ve svém díle nepřepisuje svého obsahu životního, nýbrž tvoří ze svých tužeb a přání, po romanticku, své dítě, aby ho vykoupilo ze strážní a utrpení jeho života empirického? I to je velmi dobře možné. Vedle temného, opravdu pekelnického života, který Hašek vedl, je „Voják Švejk“ cosi jako dobromyslná idyla, cosi jako lyrické intermezzo šťastného sebezapomenutí.

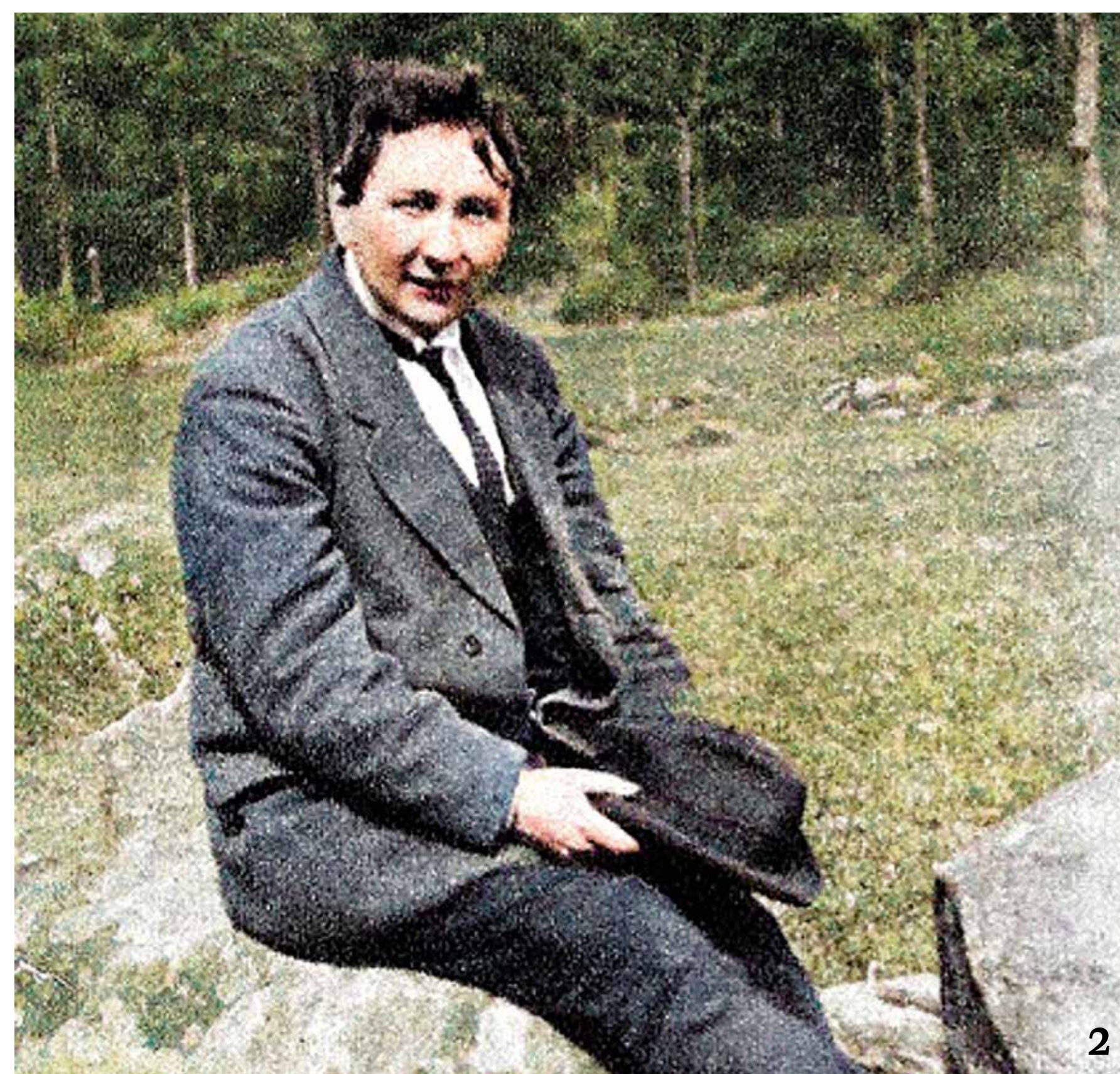
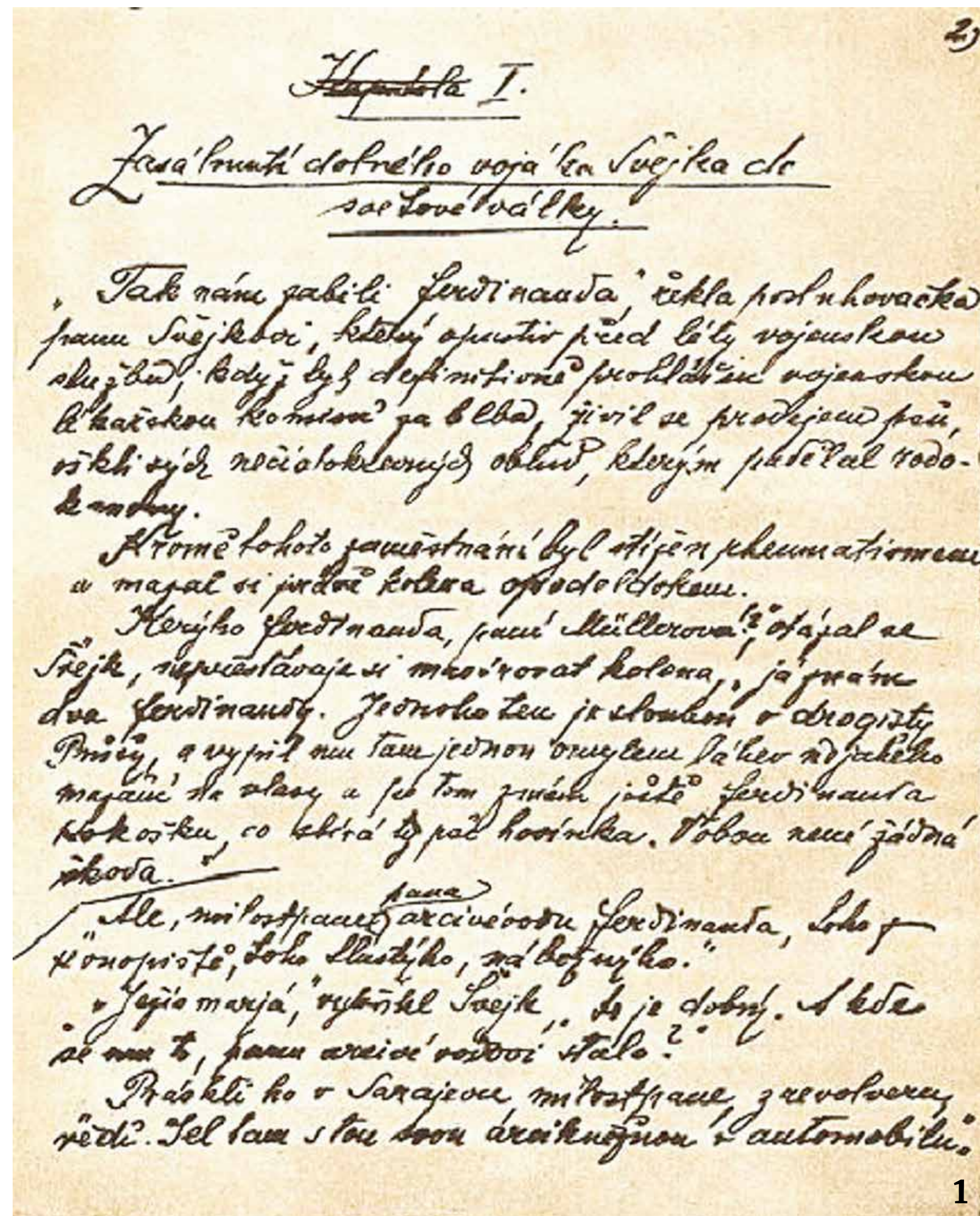
Šaldův zápisník, F. X. Šalda

JAROSLAV HAŠEK

Jaroslav Seifert
(1901–1986)
Básník, nositel Nobelovy
ceny za literaturu.

Do hostince zašel někdy i Jaroslav Hašek. Ne nadlouho. Byl tam přes-
příliš blízko své manželce, která se
marně snaživala přidržet Haška
doma. Když se ho jednou kdosi ptal,
proč nechodí k Zlatému andělu, na-
mítl, že jsou tam schody. A skutečně,
do hostince byly tři schůdky. Jednoho
letního večera přišel do hostince jen
tak podomácku. Byl v košili a v pan-
toflích. Kalhoty si přidržoval rukou.
Přiznal se, že mu Šura zavřela boty,
šle a kabát. Jde jen do lékárny, žena
je nemocná a lékař jí předepsal práš-
ky. Aby nešel jen tak nadarmo, při-
nesl si džbáněk. A než mu jej hostin-
ský natočil a než si vypil sklenici piva
vestoje, zahrál si s námi kulečnick.
Hrál pramizerně. Když dopil třetí
sklenici piva, rozhodl se, že už musí
jít pro lék. Žena čeká a on si pro džbá-
nek přijde z lékárny. Už nepřišel.
Za dva dny u nás kdosi rázně za-
klepal, ve dveřích stála rozhněvaná
Šura a zlostně se ptala:
Kde Jaroušek?

1 První strana rukopisu knihy *Osudy dobrého vojáka Švejka*

2–3 Jaroslav Hašek v Lipnici nad Sázavou, 1921

V ZÁZEMÍ

Zasáhnutí dobrého vojáka Švejka do světové války

„Tak nám zabili Ferdinanda,“ řekla posluhovačka panu Švejkovi, který opustiv před léty vojenskou službu, když byl definitivně prohlášen vojenskou lékařskou komisí za blba, živil se prodejem psů, ošklivých nečistokrevných oblud, kterým padělal rodokmeny.

Kromě tohoto zaměstnání byl stížen revmatismem a mazal si právě kolena opodeldokem.

„Kerýho Ferdinanda, paní Müllerová?“ otázal se Švejk, nepřestává si masírovat kolena, „já znám dva Ferdinandy. Jednoho, ten je sluhou u drogisty Průši a vypil mu tam jednou omylem láhev nějakého mazání na vlasy, a potom znám ještě Ferdinanda Kokošku, co sbírá ty psí hovínka. Vobou není žádná škoda.“

„Ale, milostpane, pana arcivévodu Ferdinanda, toho z Konopiště, toho tlustýho, nábožnýho.“

„Ježišmarjá,“ vykřikl Švejk, „to je dobrý. A kde se mu to, panu arcivévodovi, stalo?“

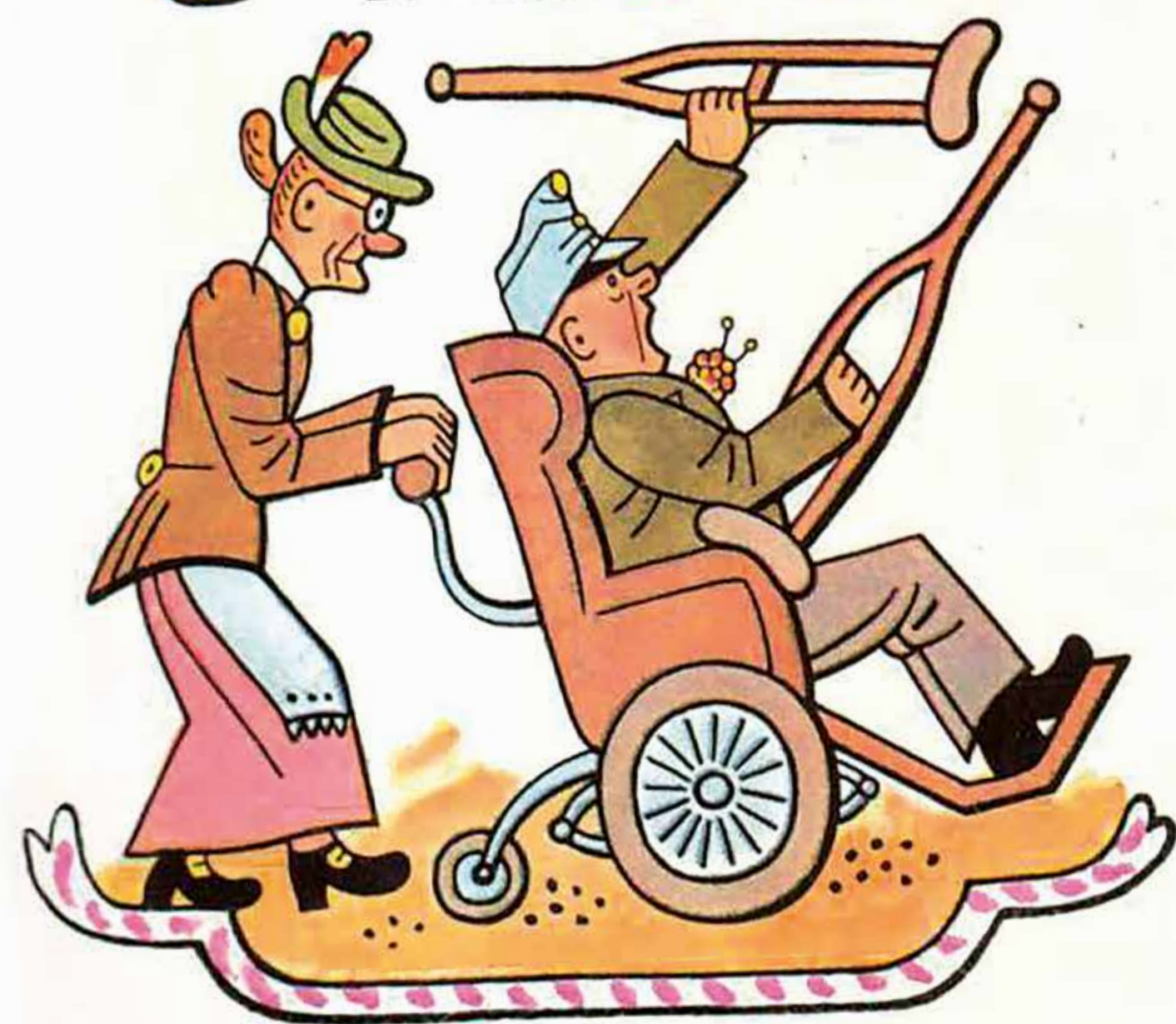
„Práskli ho v Sarajevu, milostpane, z revolveru, vědí. Jel tam s tou svou arcikněžnou v automobilu.“

„Tak se podívejme, paní Müllerová, v automobilu. Jó, takovej pán si to může dovolit, a ani si nepomyslí, jak taková jízda automobilem může nešťastně skončit. A v Sarajevu k tomu, to je v Bosně, paní Müllerová. To udělali asi Turci. My holt jsme jim tu Bosnu a Hercegovinu neměli brát. Tak vida, paní Müllerová. On je tedy pan arcivévoda už na pravdě boží. Trápil se dlouho?“

„Pan arcivévoda byl hned hotovej, milostpane. To vědí, že s revolverem nejsou žádný hračky. Nedávno taky si hrál jeden pán u nás v Nuslích s revolverem a postřílel celou rodinu i domovníka, kterej se šel podívat, kdo to tam střílí ve třetím poschodí.“

„Některej revolver, paní Müllerová, vám nedá ránu, kdybyste se zbláznili. Takovejch systémů je moc. Ale na pana arcivévodu si koupili jistě něco lepšího, a taky bych se chtěl vsadit, paní Müllerová, že ten člověk, co mu to udělal, se na to pěkně voblík. To vědí, střílet pana arcivévodu, to je moc těžká práce. To není, jako když pytlák střílí hajnýho. Tady jde vo to, jak se k němu dostat, na takovýho pána nesmíte jít v nějakých hadrech. To musíte jít v cylindru, aby vás nesebral dřív policajt.“

JAROSLAV HAŠEK OSUDY DOBRÉHO VOJÁKA ŠVEJKA

SOBRÁZKY JOSEFA LADY

JAROSLAV HAŠEK

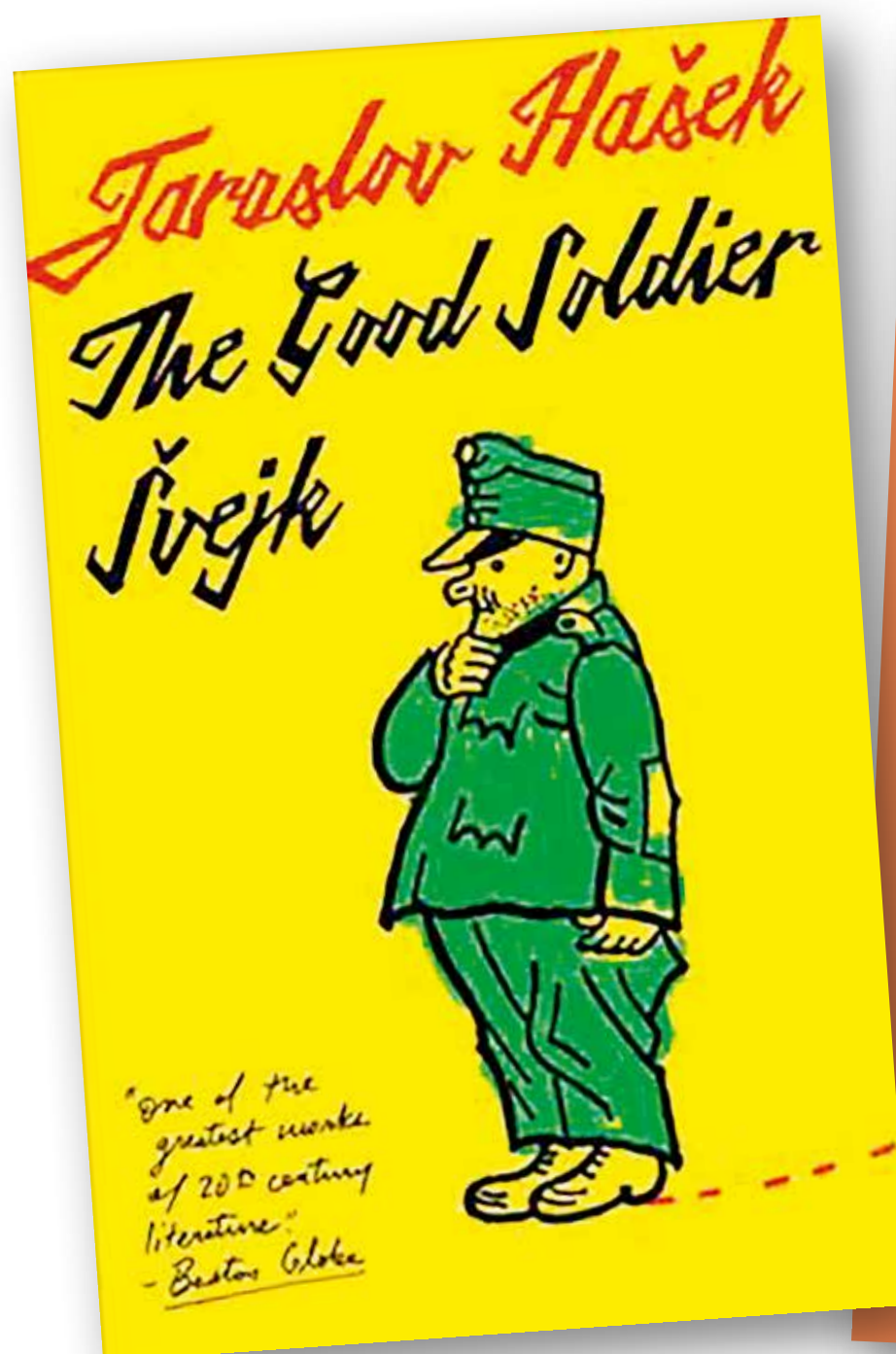
Do konce svého krátkého života 3. ledna 1923 napsal JH na patnáct set povídek a rovněž nejslavnější český román *Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války*.

- 1 Poslední fotografie Jaroslava Haška, druhý zprava, po pravé straně jeho žena Šura, prosinec 1922
- 2 Jaroslav Hašek vedle své druhé ženy Šury, 1922
- 3 Posmrtná kresba Jaroslava Haška od Jaroslava Panušky, 1922
- 4 Jaroslav Hašek je pohřben v Lipnici nad Sázavou

JAROSLAV HAŠEK

Jeho dílo bylo přeloženo do 58 jazyků a po celém světě nachází stále nové čtenáře.

Angelo Maria Ripellino

(1923–1978)

Básník, spisovatel, překladatel, slavista. Překládal do italštiny české básníky. Jeho esejistická kniha *Praga Magica* (Magická Praha) byla přeložena do mnoha světových jazyků. Česky směla vyjít nejprve v exilovém nakladatelství Index v Kolíně nad Rýnem, v Odeonu až v roce 1992.

Kresba na obálce Helena Wernischová

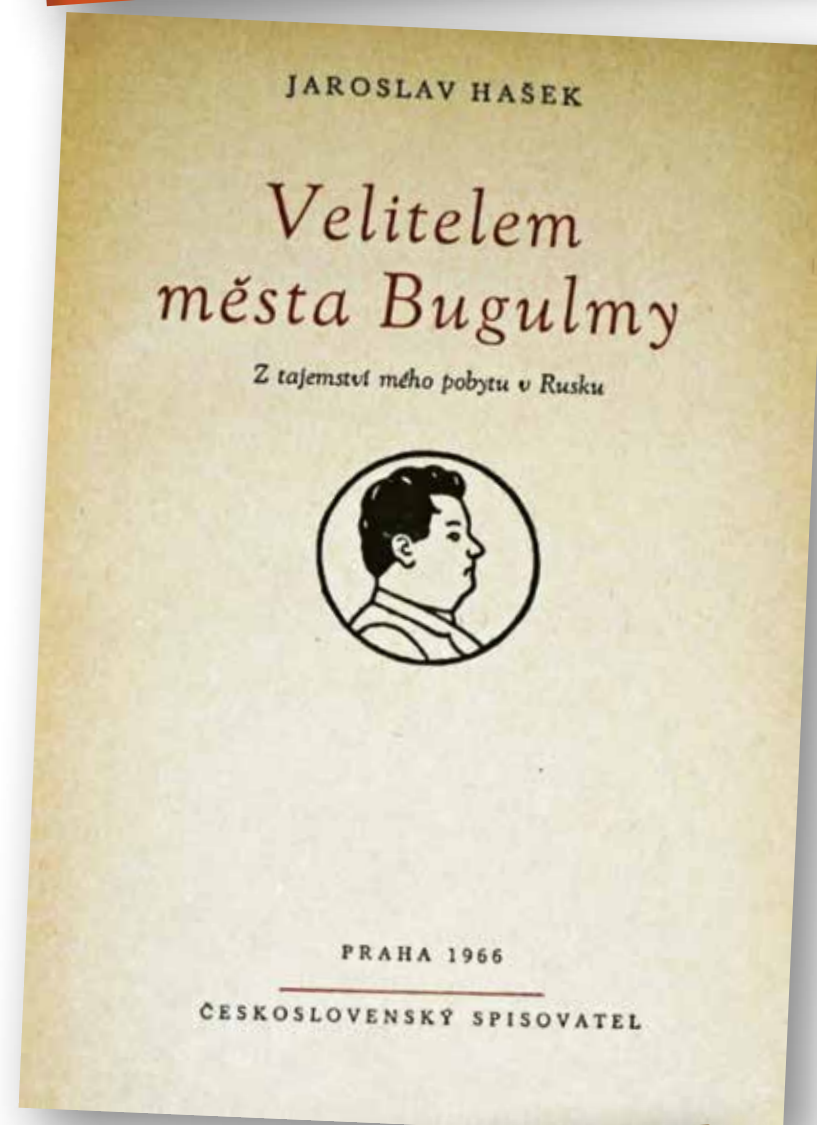
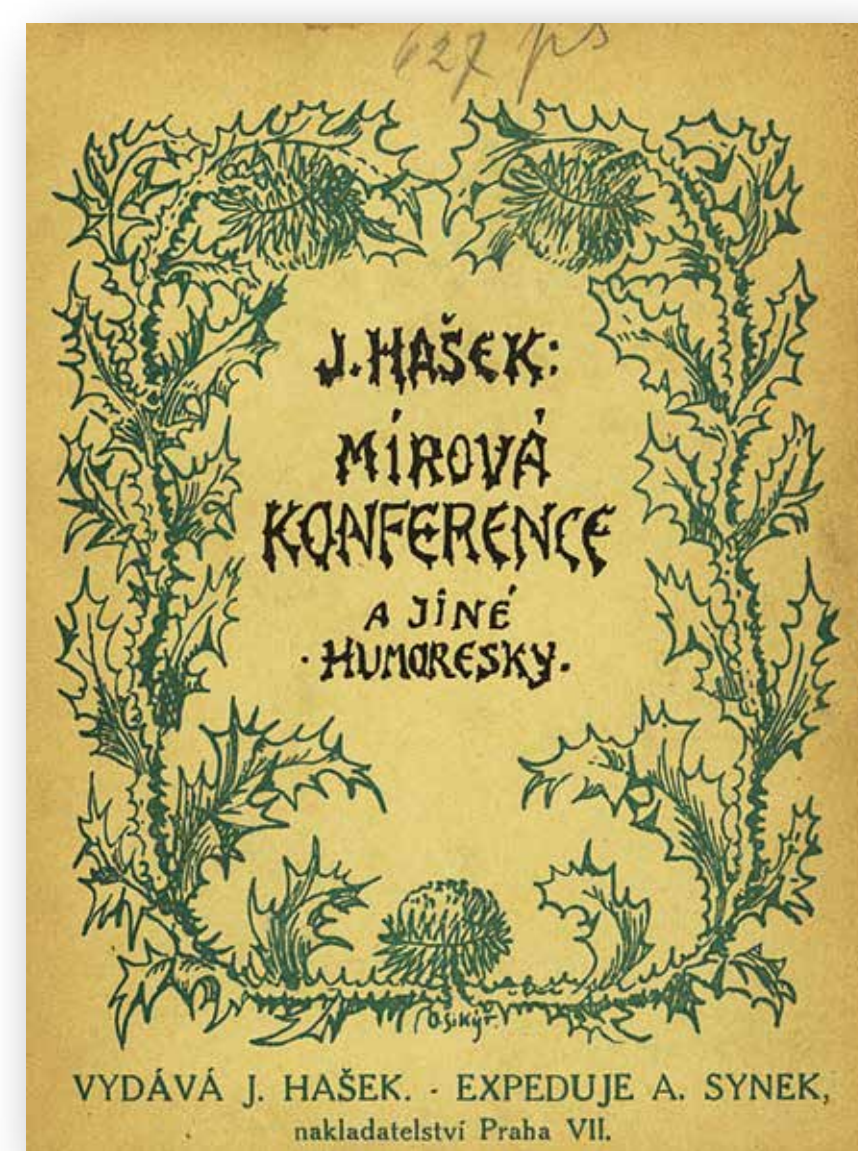
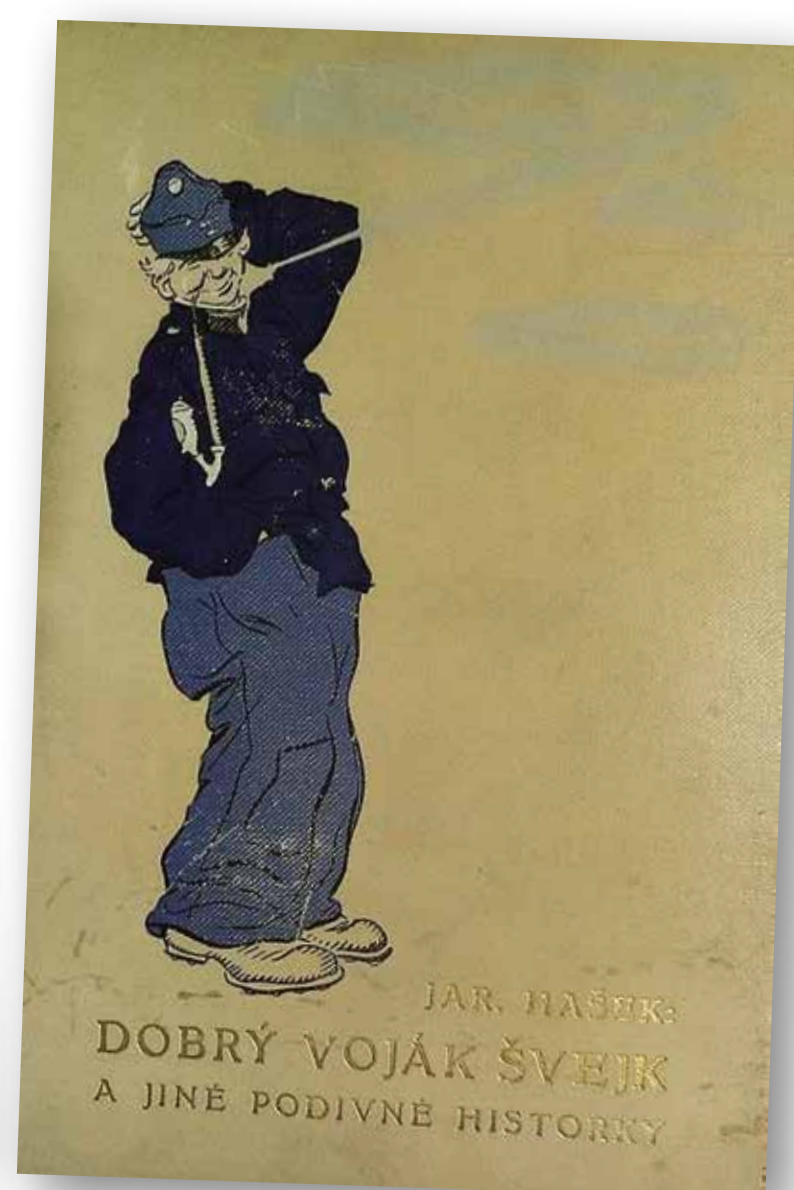
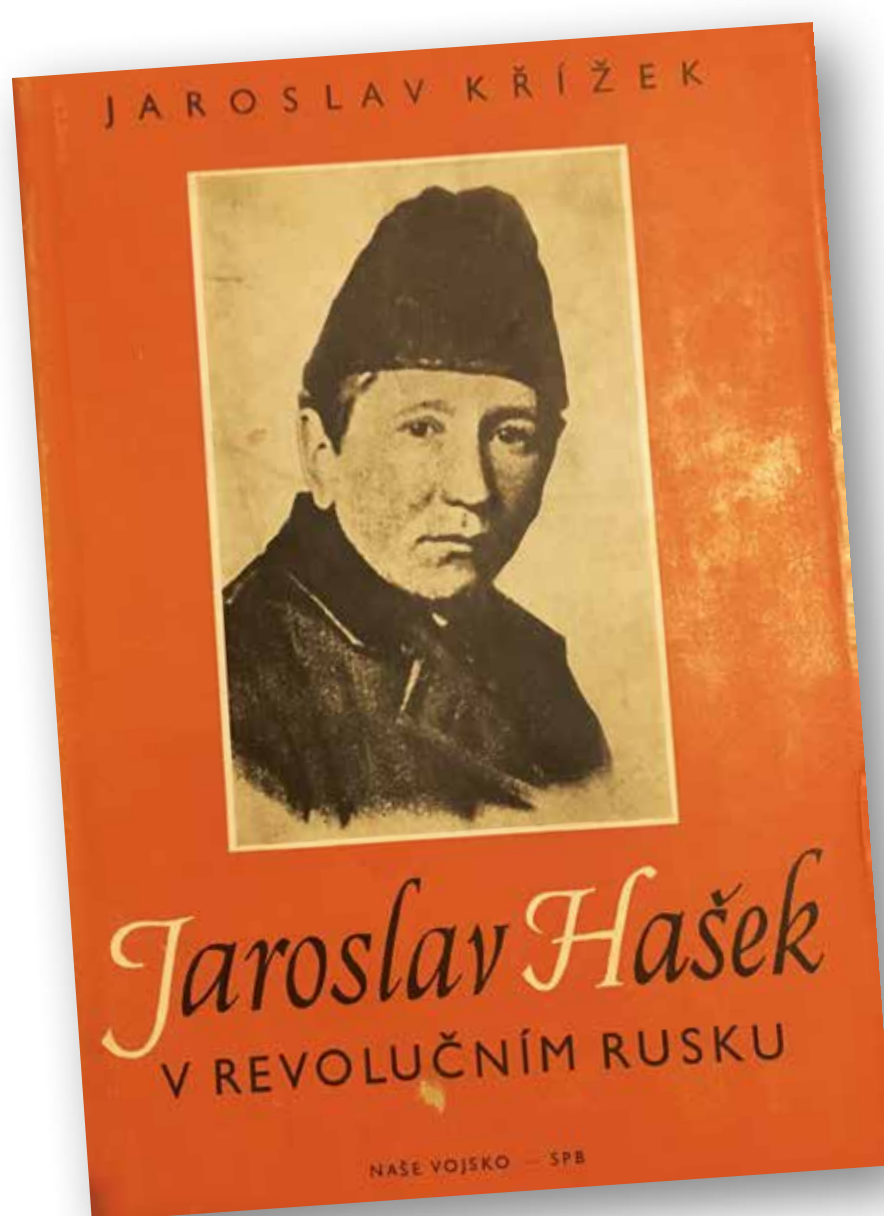
Svou hňupskou poslušností, bezmeznou úctou k nadřízeným, tvrdošíjným lpěním na předpisech Švejk zadržuje a zpomaluje spád děje. Ale ke zpomalování děje má autor po ruce daleko lepší strategii: plynulost vyprávění věčně ruší, přetrhávají zhola nepřístojné vložky. Hustý podrost těchto historek, klepů a poznámek vytváří chaos v chaosu, druhý plán knihy, klikatinu odboček, sbírku anekdot, Novellino po česku: pivní, šibeniční, nevázaný, necudný almanach.

Anekdoty, které ze Švejka tryskají jak gejzír, jsou odrazem atavistické ironie, plodem staletého otroctví, květem kalného a zakouřeného klimatu pražských hospod, těch krčem vesměs podloudnických, kde v šeru ustavičně sledují stíny sveřepých žandarmů, provokatérů a Bretschneiderů, co se kde šustne. Homo bohemicus si od přetlaku v duši ulevuje brebentěním bez konce, vymyšlením furiantských kousků, zaručených zpráv a vzdušných zámků. Ty hospodské vtipy, které Švejk věčně servíruje, jsou klání, v němž zášť utlačeného národa v šaškovském přestrojení zasazuje rány kordem vtipu, jsou šibeniční kratochvílí, jsou ventilem chmurné necudnosti a krutosti zotročených. Ty oplzlé žerty flamendrů, to škytání ožralů, ty výsměšné ohýnky plku Švejkovi jedinečně pomáhají dosáhnout předsevzatého cíle: ukázat, jak dutý je parádemarš systému, a zároveň obdobně jako Komenského Poutník předvést zvrácenost světa.

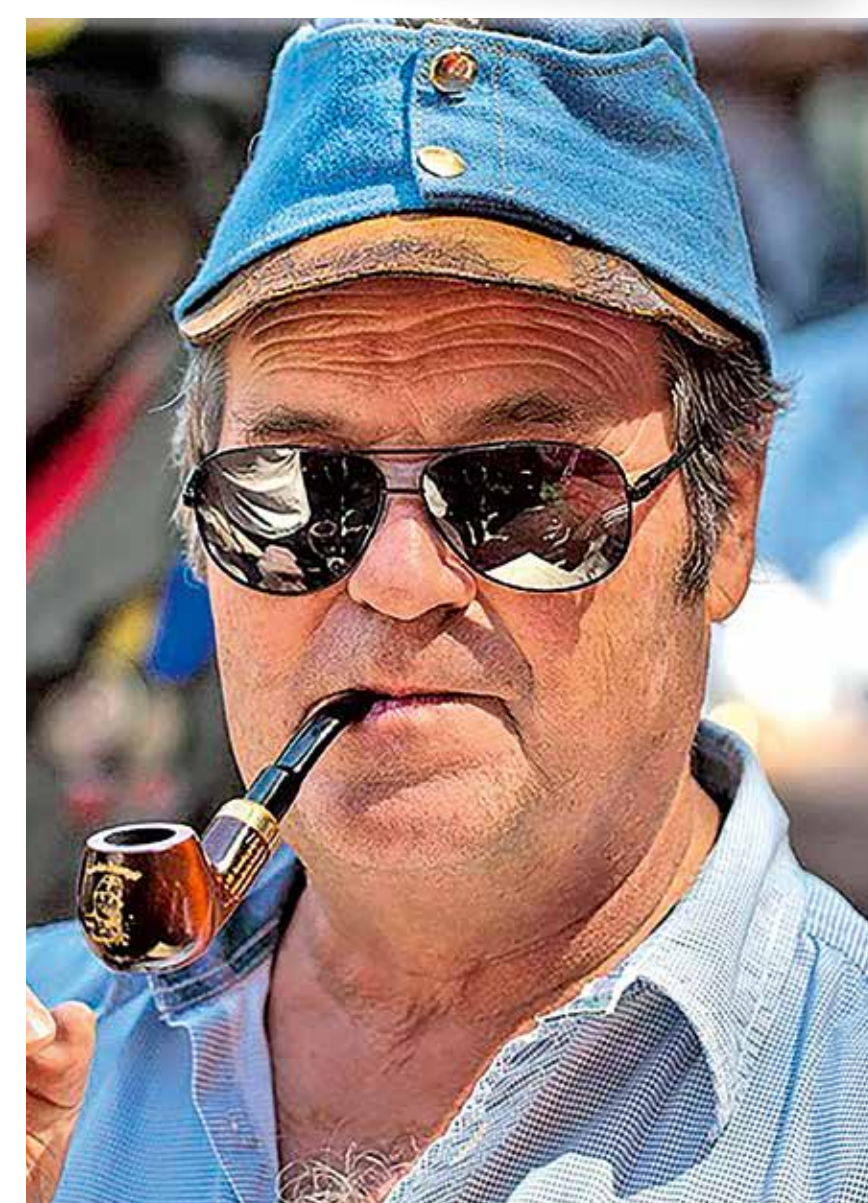
JAROSLAV HAŠEK

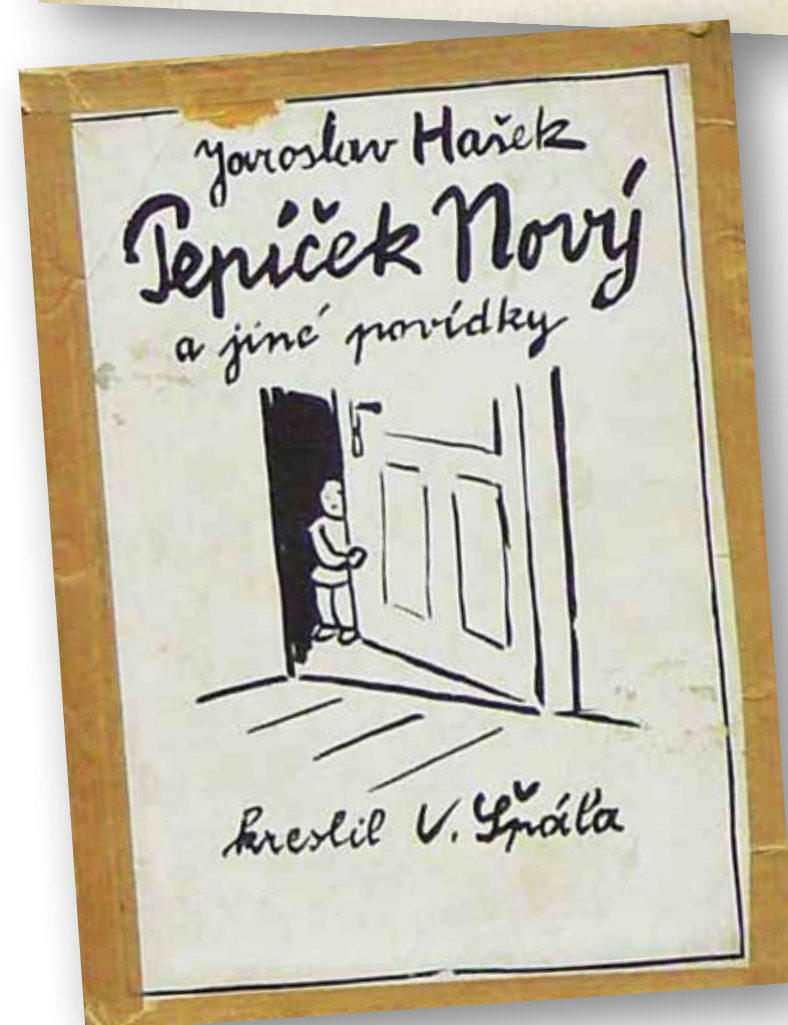
Magické příběhy Jaroslava Haška si žijí své životy, zlidověly a staly se součástí vnímání světa.

Hlava J. H. Lipnice

Vnuk Richard Hašek

O dílo svého dědečka pečuje jeho vnuk Richard Hašek, který v hostinci v Lipnici nad Sázavou vytvořil pro dědovy příznivce poutní místo.

Josef Lada, *Hospodská rvačka*, 1949